PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO CZĘŚCI OSIEDLA DOJLIDY GÓRNE W BIAŁYMSTOKU W REJONIE ULIC PSZENICZNEJ I LEŚNEJ JAGODY

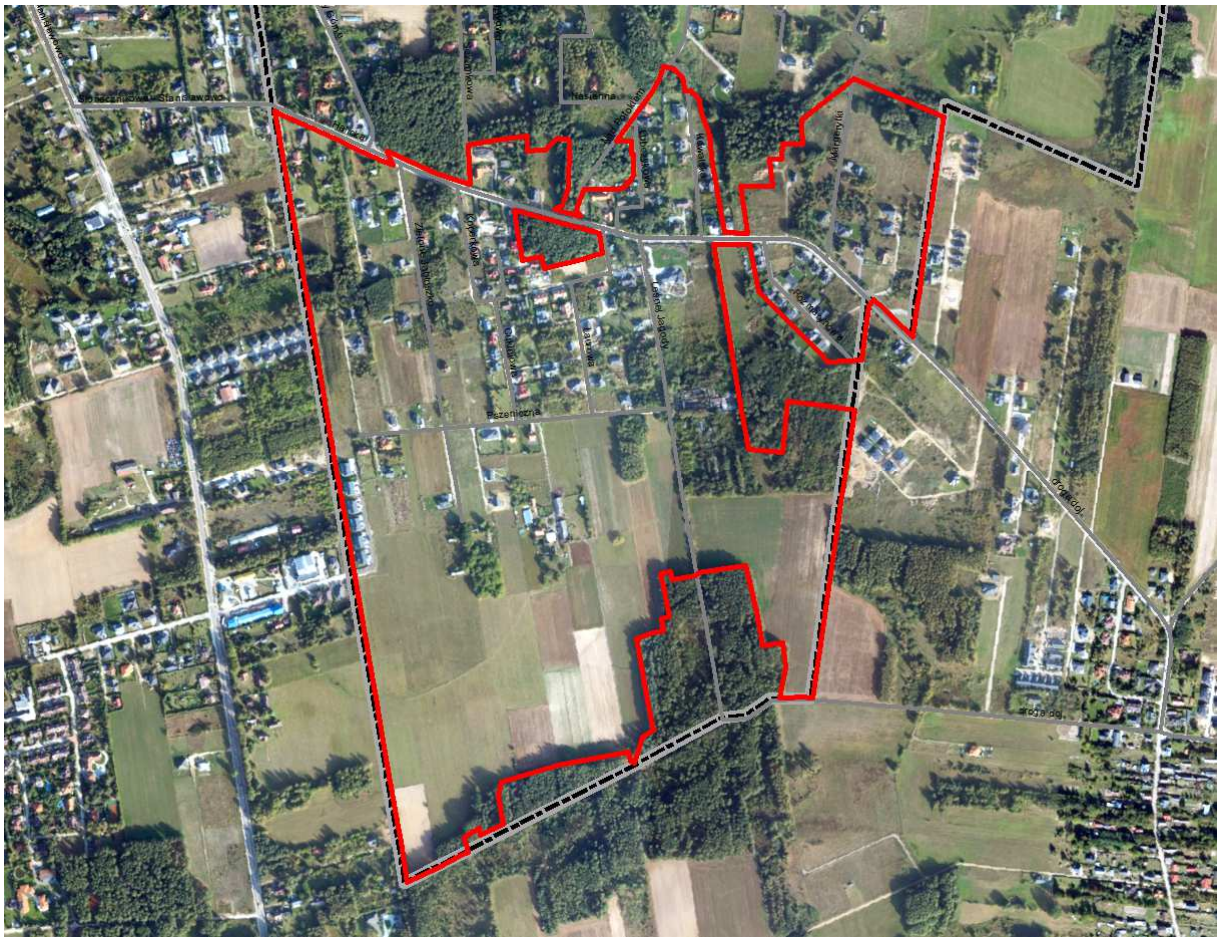

opracowanie:

mgr inż. Kamila Misiewicz

Kamila Misiewicz

mgr inż. Elżbieta Drożdżal

Elżbieta Drożdżal

Białystok, 28 listopada 2024 r.

Urząd Miejski w Białymstoku

Departament Urbanistyki i Architektury

Referat Prac Studialnych

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI..... 4

1.1. Zawartość projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i jego główne cele 4

1.2. Powiązania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z innymi dokumentami.....7

1.2.1.EkofizjografiaBiałegostoku…… 7

1.2.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku 9

1.2.3. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego ……...12

1.2.4. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego..... 13

1.2.5. Program ochrony środowiska dla miasta Białystok na lata 2021–2024 z perspektywą na lata 2025-2028 15

1.2.6. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022 ……...16

1.2.7. Plan Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030 ……...17

1.2.8. Program ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej 18

1.2.9. Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego ……..19

1.2.10. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły ……...19

1.2.11. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych ……..21

2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY 21

3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA..... 22

4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO 23

5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU 23

5.1. Aktualny stan środowiska przyrodniczego…….……23

5.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu planu ……,,,33

6. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM..... 33

7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY 34

8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PLANU 38

9. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE PROJEKTU PLANU, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO 42

10. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU 45

10.1. Ustalenia projektu planu ograniczające lub eliminujące negatywny wpływ na środowisko i zdrowie ludzi 45

10.2. Ocena skuteczności wprowadzonych rozwiązań ograniczających lub eliminujących negatywne oddziaływanie ustaleń projektu planu na środowisko, w tym na zdrowie i życie ludzi 48

11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY (BIORĄC POD UWAGĘ CELE I GEOGRAFICZNY ZASIĘG PROJEKTU PLANU ORAZ CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU) 51

12. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM 52

WYKORZYSTANE MATERIAŁY 57

SPIS RYSUNKÓW 60

SPIS TABEL 60

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW 61

Oświadczenie kierującego zespołem wykonawców prognozy oddziaływania na środowisko o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112); 62

1. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

1.1. Zawartość projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i jego główne cele

Zawartość miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określa art. 15 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130) oraz rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. poz. 2404).

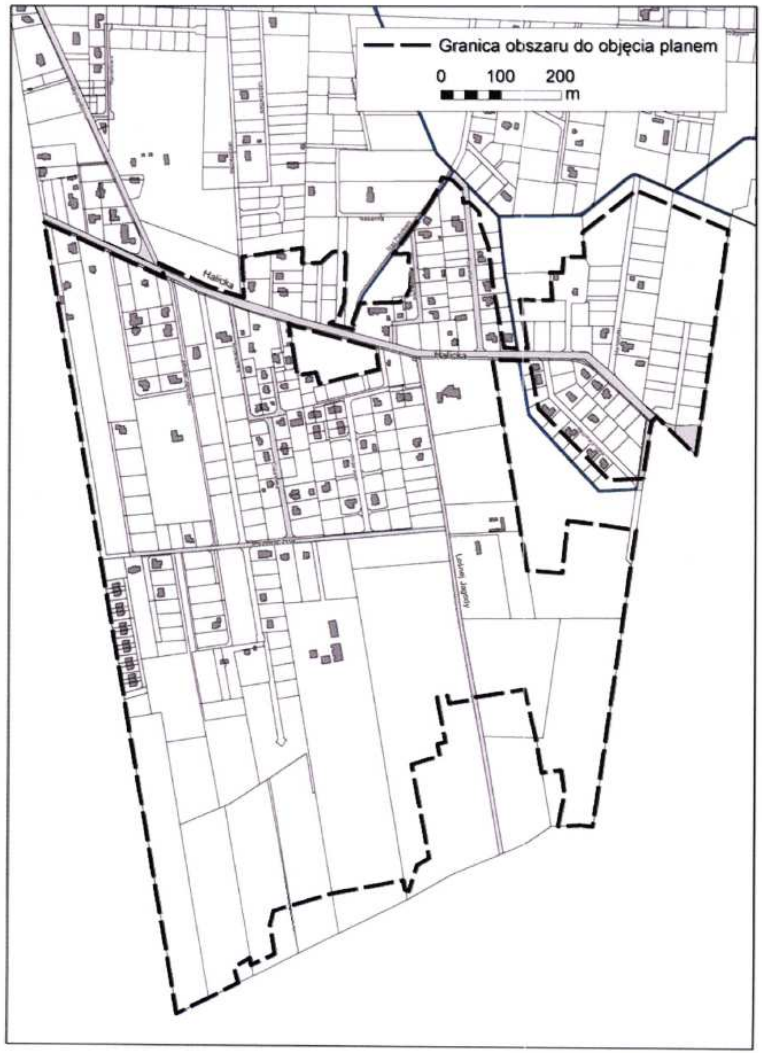

Rysunek 1 Zakres obejmujący projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody

Teren przedmiotowego projektu planu (rys. 1) poddawanego strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko dotyczy obszaru objętego uchwałą Nr III/23/24 Rady Miasta Białystok z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane na podstawie art. 46 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112). Przedmiotowy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Projekt planu obejmuje obszar o powierzchni około 86,62 ha położony w obrębie Halickie, którego granicą są miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku (obszar systemu przyrodniczego miasta), miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Górne i Cytrusowej oraz administracyjne granice miasta Białegostoku. To obszar w rejonie ulic: Halickiej, Lubczykowej, Kowalskiej, Margerytki, Rozmarynowej, Leśnej Jagody, Laurowej, Cukiniowej, Koperkowej, Zielone Jabłuszko, Gruszkowej i Pszenicznej. Opracowanie obejmuje obszar z istniejącą zabudową mieszkaniową – w formie budynków wolno stojących o niskiej intensywności. Większość obszaru stanowią tereny niezabudowane.

Na niewielkiej części przedmiotowego obszaru obowiązują ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku (obszar systemu przyrodniczego miasta) uchwalonego uchwałą Nr XXX/342/12 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 25 czerwca 2012 r., obejmujące planowany układ komunikacyjny. Przewiduje się utrzymanie rozwiązań przyjętych w planie obowiązującym.

Osiedle Dojlidy Górne, położone w zewnętrznej strukturze miasta, charakteryzuje się dużą powierzchnią terenów otwartych o wysokich walorach krajobrazowych oraz zabudową mieszkaniową o niskiej intensywności. Potrzeba sporządzenia planu wynika z konieczności określenia zasad kształtowania zabudowy, przede wszystkim mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze ekstensywnym, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i ekofizjograficznych, w tym obszarów okresowo podmokłych i wysokiego poziom wód gruntowych. Konieczne jest również wyznaczenie ciągów komunikacyjnych w celu kształtowania ciągłości struktury miejskiej.

Na przedmiotowym obszarze przewiduje się utrzymanie charakteru układu przestrzennego poprzez kształtowanie zasad zabudowy i zagospodarowania o niskiej intensywności. Zakłada się przeznaczenie obszaru pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną wolno stojącą lub bliźniaczą, a także pod niezbędną usługową towarzyszącą ww. zabudowie. Planuje się kształtowanie układu komunikacyjnego w powiązaniu z systemem dróg miejskich, umożliwiającego prawidłową obsługę nowej zabudowy wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną.

Przewidziane funkcje terenów w omawianym projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:
- tereny oznaczone na rysunku planu symbolami: od **1MN** do **29MN**: podstawowa klasa przeznaczenia to **teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,** zaś uzupełniające klasy przeznaczenia terenu to: **teren komunikacji drogowej wewnętrznej, teren garażu, parkingu, teren infrastruktury technicznej i zieleni urządzonej,**
- tereny oznaczone na rysunku planu symbolami: od **1MN-U** do **3MN-U**: podstawowa klasa

przeznaczenia to **teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług,** zaś uzupełniające klasy przeznaczenia terenu to: **teren komunikacji drogowej wewnętrznej, teren garażu, parkingu, teren infrastruktury technicznej i zieleni urządzonej,**
- tereny oznaczone symbolami **1L** i **2L**: podstawowa klasa przeznaczenia to: **teren lasu**, zaś uzupełniające klasy przeznaczenia terenu to: **teren komunikacji pieszej i infrastruktury technicznej,**
- tereny oznaczone symbolami od **1ZP** do **4ZP**: podstawowa klasa przeznaczenia to: **teren zieleni urządzonej**, zaś uzupełniające klasy przeznaczenia terenu to: **teren komunikacji pieszej i infrastruktury technicznej,**
- na terenach oznaczonych na rysunku planu symbolami **1KDZ** i **2KDZ** ustala się następujące klasy przeznaczenia: podstawowe - **teren drogi zbiorczej** oraz uzupełniające – zieleń urządzona i infrastruktura techniczna,
- na terenach oznaczonych na rysunku planu symbolami od **1KDD** do **18KDD** ustala się następujące klasy przeznaczenia: podstawowe – **teren drogi dojazdowej** oraz uzupełniające – infrastruktura techniczna i zieleń urządzona,
- na terenach oznaczonych na rysunku planu symbolami od **1KR** do **17KR** ustala się następujące klasy przeznaczenia: podstawowe – **teren drogi wewnętrznej** oraz uzupełniające – infrastruktura techniczna i zieleń urządzona.

Na całym obszarze objętym planem wyklucza się przeznaczenie pod następujące klasy przeznaczenia terenu:
1) teren usług rzemieślniczych takich jak:
   a) warsztaty: samochodowe, blacharsko-lakiernicze, mechaniczne, wulkanizacyjne, z wyjątkiem istniejących w granicach opracowania,
   b) warsztaty: stolarskie (w tym wyrób trumien), ślusarskie, kamieniarskie (w tym wyrób nagrobków), z wyjątkiem istniejących w granicach opracowania,
   c) komisy samochodowe;
2) teren usług handlu wielkopowierzchniowego;
3) teren usług kultu religijnego takich jak:
   a) domy pogrzebowe,
   b) krematoria;
4) teren obsługi produktów naftowych;
5) teren gospodarowania odpadami;
6) teren magazynu gazu.

Na całym terenie zakazuje się:
1) lokalizacji garaży typu „blaszak”;
2) tymczasowych obiektów budowlanych – z zastrzeżeniem ustaleń szczegółowych oraz obiektów wymienionych w § 13 ust. 2 pkt 2 (dot. projektu uchwały).

Istnieje możliwość realizacji inwestycji gminnych zawartych w omawianym projekcie planu miejscowego ze środków własnych Gminy Białystok z wykorzystaniem funduszy UE oraz środków zewnętrznych, jednak trudne jest to do dokładniejszego sprecyzowania na obecnym etapie.

1.2. Powiązania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z innymi dokumentami

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody jest powiązany z poniższymi dokumentami:

1.2.1. Ekofizjografia Białegostoku

Wnioski z opracowania ekofizjograficznego (2011 r.) dotyczącego omawianego terenu:

- Według mapy: Przydatność terenu do funkcji użytkowych (rys. 2) prawie cały analizowany teren ma dobre warunki fizjograficzne do zabudowy, z wyjątkiem części północnej (w miejscu zagłębienia i doliny rzecznej), gdzie są niekorzystne warunki fizjograficzne do zabudowy. Najniższy pierwszy poziomu wody gruntowej od powierzchni terenu jest w najwyższych partiach terenu w części środkowej i wynosi od 6 do 10 m p.p.t. Dalej poziom ten wynosi od 4 do 6 m p.p.t. oraz od 2-4 m p.p.t. Najwyższy poziom wody gruntowej jest w zagłębieniu wytopiskowym w części północnej i kształtuje się na poziomie od 1-2 m p.p.t., a także na fragmencie doliny rzecznej i wynosi od 0 – 1 m p.p.t. Poziom wód gruntowych może ulegać okresowym wahaniom w zależności od pory roku oraz ilości opadów atmosferycznych. Dla drobno powierzchniowych terenów leśnych oraz terenów z zaawansowaną sukcesją leśną proponuje się aktualny sposób użytkowania lub ich wykorzystania w charakterze urządzonej zieleni wysokiej. Ze względu na walor ekologiczny tych terenów wskazane jest utrzymanie ich obecnej funkcji, jednak w wypadku zainwestowania budowalnego powinny one stanowić bazę nowych obszarów zieleni urządzonej. Tereny z naturalnymi ekosystemami, podmokle dolin rzecznych również powinny być wykorzystane w charakterze zieleni urządzonej. Niewielki fragment na północy znajduje się w dolinie rzecznej. Zieleń osiedlowa, komunikacyjna pełni funkcję uzupełniającą system przyrodniczy. Zaś dla fragmentów użytków rolnych preferuje się aktualną formę użytkowania.
- Szczególne znaczenie w krajobrazie miejskim mają pasma i skupiska zieleni drzewiastej i krzewiastej, które łączą tereny zabudowane z otaczającą przyrodą, dzięki czemu pomagają one włączyć sztuczne elementy do krajobrazu.
- Przy dobrym zagospodarowaniu skupiska drzew, pasy drzew i pojedyncze drzewa spełniają następujące funkcje:
  - współdziałają w poprawie warunków mikroklimatycznych,
  - przejmują funkcje czynników strukturotwórczych w „architekturze" krajobrazu terenów równinnych o małej lesistości,
  - są bardzo ważnym elementem potencjału rekreacyjnego w mieście,
  - są rezerwuarem potencjalnie użytkowych gatunków roślin i zwierząt.
- Konieczne jest podjęcie szybkich i intensywnych działań w celu zapewnienia trwałości ekosystemów naturalnych na terenie miasta i utrzymanie jeszcze relatywnie wysokiej różnorodności biologicznej.
- Ochrona terenów biologicznie czynnych jest równoznaczna z zachowaniem powierzchni o zdolnościach retencyjnych i opóźniających spływ wód opadowych oraz roztopowych.
- W porównaniu do innych miast wojewódzkich oraz do normatywów zawierających wytyczne, co do ilości i jakości zieleni w mieście, można stwierdzić, że ilość białostockiej zieleni

urządzonej jest absolutnie niewystarczająca, Białystok zajmuje pod tym względem dopiero 14 miejsce w kraju. Powierzchnię terenów zielonych należy zwiększyć kilkukrotnie, co jest możliwe biorąc pod uwagę potencjał tkwiący w dolinach rzecznych i terenach niezabudowanych na peryferiach, szczególnie w północno-wschodniej części miasta.

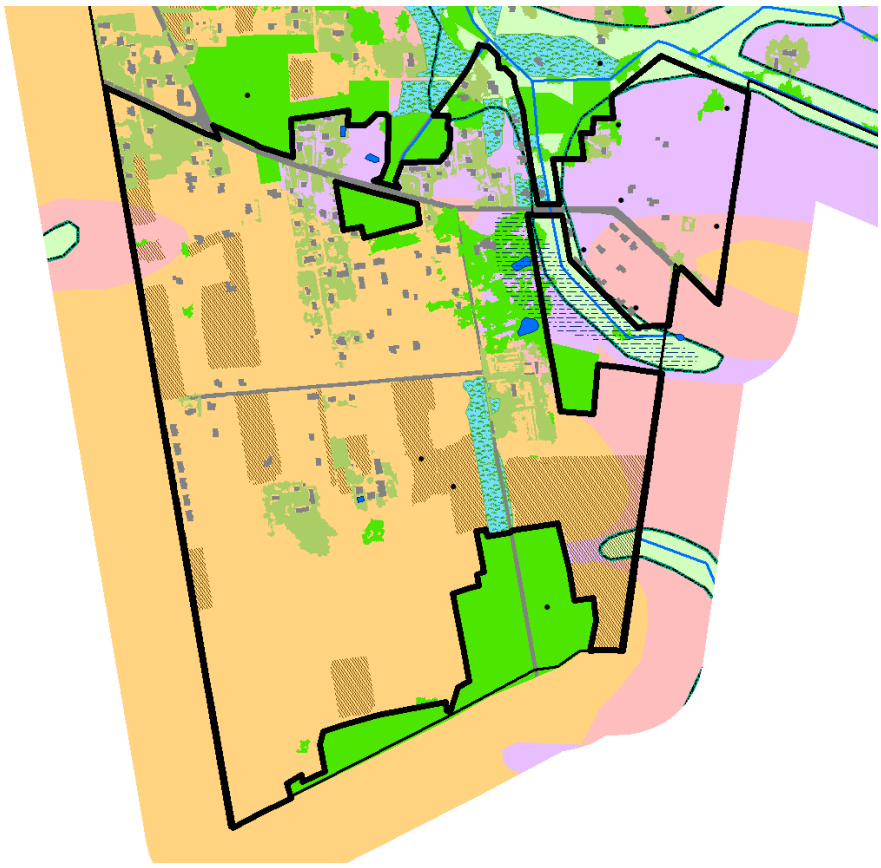

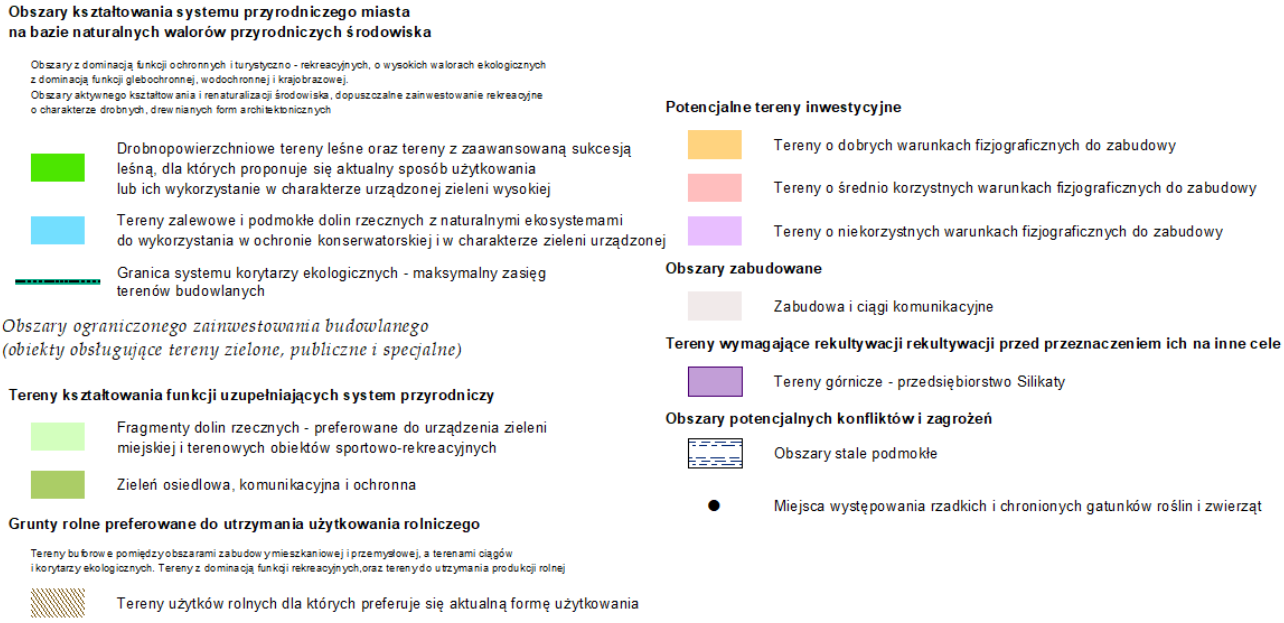

Rysunek 2 Przydatność terenu do funkcji użytkowych
źródło: Ekofizjografia Białegostoku (Kwiatkowski i Gajko 2012)

1.2.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku

Projekt przedmiotowego projektu planu nie narusza ustaleń „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku'' uchwalonego uchwałą Nr XII/165/19 Rady Miasta Białystok z dnia 18 czerwca 2019 r. zmieniona uchwałą Nr LXXVII/1079/23 z dnia 18 grudnia 2023 r.;

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku" obszar objęty projektem planu oznaczony zostały jako **2MN – tereny zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności.**

Funkcje podstawowe na terenach 2MN to zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Funkcje uzupełniające to: zabudowa usługowa służąca realizacji celów publicznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym, zabudowa usługowa z zakresu usług rynkowych służąca zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, zabudowa z zakresu wytwórczości drobnej, zabudowa mieszkaniowa średniej intensywności, tereny lokalnych przestrzeni publicznych, tereny zieleni urządzonej, komunikacja, infrastruktura techniczna, istniejące enklawy zabudowy o innych funkcjach.

Niewielki fragment lasu na północy został oznaczony jako **2ZP – tereny zieleni urządzonej.**

Funkcje podstawowe na terenie 2ZP to ogólnodostępne tereny zieleni, w tym m.in. parki, parki leśne, ogrody osiedlowe, botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe; rodzinne ogrody działkowe; wody powierzchniowe; zieleń towarzysząca zabudowie (ogrody przydomowe, zieleńce, zieleń rekreacyjna, place zabaw). Funkcje uzupełniające to: obiekty i urządzenia rekreacyjno-wypoczynkowe i edukacyjne; obiekty i urządzenia usług związanych z funkcją podstawo-

wą; inwestycje celu publicznego; komunikacja; infrastruktura techniczna; lotnicze urządzenia naziemne; istniejące obiekty i tereny o innych funkcjach.

Kierunki kształtowania zabudowy i zagospodarowania na obszarze 2ZP:
- kształtowanie zagospodarowania w kierunku ochrony, utrzymania i tworzenia ciągłości przestrzennej terenów zieleni urządzonej, tworzących system przyrodniczy miasta,
- kształtowanie przestrzeni publicznych w formie ogólnodostępnej zieleni urządzonej o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych i estetycznych,
- rewaloryzacja parków zabytkowych,
- kształtowanie zabudowy usługowej towarzyszącej funkcji podstawowej z zakresu edukacji, gastronomii, kultury, handlu (np. oranżerie, cieplarnie, kawiarnie, cukiernie itp.),
- kształtowanie obiektów i urządzeń sportu i rekreacji oraz obiektów małej architektury (w tym np. place zabaw, boiska itp.),
- możliwość zachowania, modernizacji istniejących obiektów budowlanych o innych funkcjach,
- kształtowanie powiązań ciągów pieszych i rowerowych,
- zapewnienie racjonalnego zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią poprzez: zakaz realizowania nowej zabudowy, nakaz wykonania planowanych obiektów i urządzeń jako odpornych na działanie wód wezbraniowych, zakaz zmiany rzeźby terenu.

Oznaczony w studium na północy teren zieleni urządzonej ZP wchodzi w skład obszarów podstawowego systemu przyrodniczego. Podstawowy system przyrodniczy tworzą obszary o najwyższych walorach przyrodniczych, mające znaczenie dla funkcjonowania całego miasta lub regionu, pełniące nadrzędne funkcje przyrodnicze (głównie klimatyczną, hydrologiczną i biologiczną) oraz podporządkowane im funkcje poza przyrodnicze (estetyczną, rekreacyjno-wypoczynkową).

Na obszarach tworzących podstawowy system przyrodniczy miasta należy dążyć do:
- zakazu zabudowy,
- zakazu realizacji urządzeń i instalacji należących do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów związanych z ochroną środowiska), z wyjątkiem przedsięwzięć celu publicznego, w tym służących poprawie stanu środowiska lub obsługi mieszkańców, pod warunkiem zastosowania rozwiązań najkorzystniejszych z punktu widzenia ochrony środowiska,
- zakazu dokonywania trwałych zmian stosunków wodnych, szczególnie robót powodujących trwałe obniżenie poziomu wód podziemnych lub ograniczenie zasilania poziomów wodonośnych, cieków i zbiorników wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona środowiska przyrodniczego, zrównoważona gospodarka wodna i cele publiczne,
- zakazu wydobywania kopalin dla celów gospodarczych,
- zakazu wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających naturalne formy rzeźby terenu i obniżających walory krajobrazowe, z wyjątkiem niezbędnych prac związanych z:
  - zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciw podtopieniom,
  - utrzymaniem i budową, odbudową i modernizacją urządzeń wodnych,
  - budową inwestycji celu publicznego oraz udostępnianiem terenów rekreacyjno-wypoczynkowych,
- zakazu zasypywania, osuszania i niszczenia terenów podmokłych, zabagnionych i naturalnych obniżeń terenowych (z wyłączeniem inwestycji celu publicznego),
- utrzymania gruntów leśnych, z wyjątkiem realizacji niezbędnych inwestycji celu publicznego oraz funkcji sportowo-rekreacyjnych,

- ochrony dolin rzecznych, pełniących przede wszystkim funkcje retencyjne, przed zabudową i zainwestowaniem innym niż tereny zieleni,
- kształtowania ciągłości funkcjonalno-przestrzennej terenów zieleni za pomocą ścieżek rowerowych i ciągów spacerowych,
- rekreacyjno-wypoczynkowego udostępniania lasów i terenów dolin rzecznych.

Na opracowywanym obszarze, wzdłuż ulicy Nad Potokiem, w Studium wskazano również łącznik systemu przyrodniczego. Łączniki systemu przyrodniczego są to tereny umożliwiające zachowanie ciągłości funkcjonalno-przestrzennej pomiędzy elementami obszarowymi systemu podstawowego i wspomagającego, pełniące funkcje powiązań ekologicznych, a także zwiększające oddziaływanie systemu przyrodniczego na tereny zurbanizowane. Ta część opracowywanego terenu, będąca w zasięgu doliny rzecznej znajduje się także w granicach systemu przyrodniczego wspomagającego. Pełni on funkcję uzupełniającą i wspomagającą obszar systemu przyrodniczego podstawowego. Wspomagający system przyrodniczy tworzą obszary, na których funkcje przyrodnicze oraz pozaprzyrodnicze, w tym mieszkaniowa, usługowa i aktywności gospodarczej, są równoważne. Stanowią uzupełnienie podstawowego systemu przyrodniczego, przenikające w obszary zurbanizowane.

Na obszarach wspomagających system przyrodniczy miasta należy dążyć do:

1) kształtowania ciągłości funkcjonalno-przestrzennej lokalnych skwerów, zieleni przydomowej, przyulicznej, osiedlowej z obszarami podstawowego systemu przyrodniczego (przebieg i zakres do ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego);
2) zagospodarowania niewielkich powierzchniowo terenów leśnych i zadrzewień jako tereny zieleni urządzonej, z priorytetem zachowania istniejącego drzewostanu;
3) kształtowania zabudowy o charakterze ekstensywnym, z dużym udziałem powierzchni biologicznie czynnej;
4) zachowania istniejących wartości krajobrazu kulturowego.

Przewidywane rozwiązania planistyczne nie będą naruszać ustaleń „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku”.

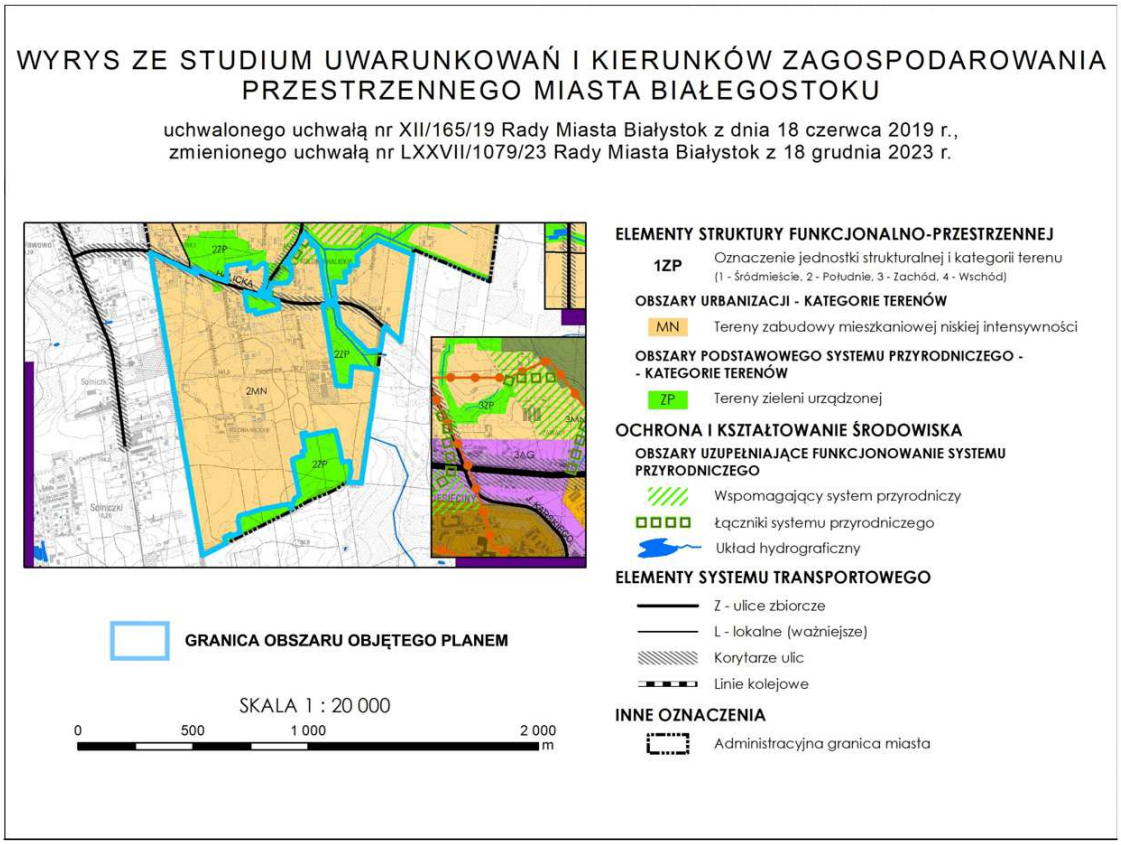

Rysunek 3 Wyrys ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku*

1.2.3. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na niewielkiej części przedmiotowego obszaru obowiązują ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku (obszar systemu przyrodniczego miasta) uchwalonego uchwałą Nr XXX/342/12 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 25 czerwca 2012 r. Jest to teren o symbolu 5.5ZL przeznaczony pod las oraz fragmenty drogi 5KD-Z. Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca ww. planu wspomina, ze z uwagi na spacerowo-wypoczynkowy charakter lasów miasta Białegostoku, czynności gospodarcze prowadzone w lasach powinny sprowadzać się głównie do zabiegów odnowieniowych, pielęgnacyjnych i ochronnych, z dążeniem do podniesienia krajobrazowo-estetycznych walorów leśnych i zabezpieczenia ich trwałości. Największe zagrożenia dla lasów wynikają ze strony człowieka (zagrożenie pożarowe, wydeptywanie odnowień, niszczenie wyhodowanych domieszek gatunków liściastych, zaśmiecanie lasu, wycinanie drzew na opał).

Poza tym projekt planu sąsiaduje z następującymi terenami z powyższej uchwały:
- 3.8ZP,ZL – przeznaczonym pod zieleń urządzoną i lasy,
- 5.4ZL, 5.6ZL i 5.7ZL – przeznaczonym pod lasy,

- 1.9ZP,ZL,WS i 1.10ZP,ZL,WS – przeznaczonym pod zieleń urządzoną, lasy i wody powierzchniowe śródlądowe,
- 2.10ZP,WS – przeznaczonym pod zieleń urządzoną i wody powierzchniowe śródlądowe.

Projekt planu od strony północnej graniczy również z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Górne i Cytrusowej uchwalonym uchwała Nr IV/63/18 Rady Miasta Białystok z dnia 17 grudnia 2018 r. Za ulicą Halicką graniczy z terenem o symbolu 1.8MN,U przeznaczonym pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i usługową wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi oraz zielenią urządzona. Poza tym sąsiaduje z terenami o symbolach 2.11MN i 2.12MN przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi oraz zielenią urządzoną.

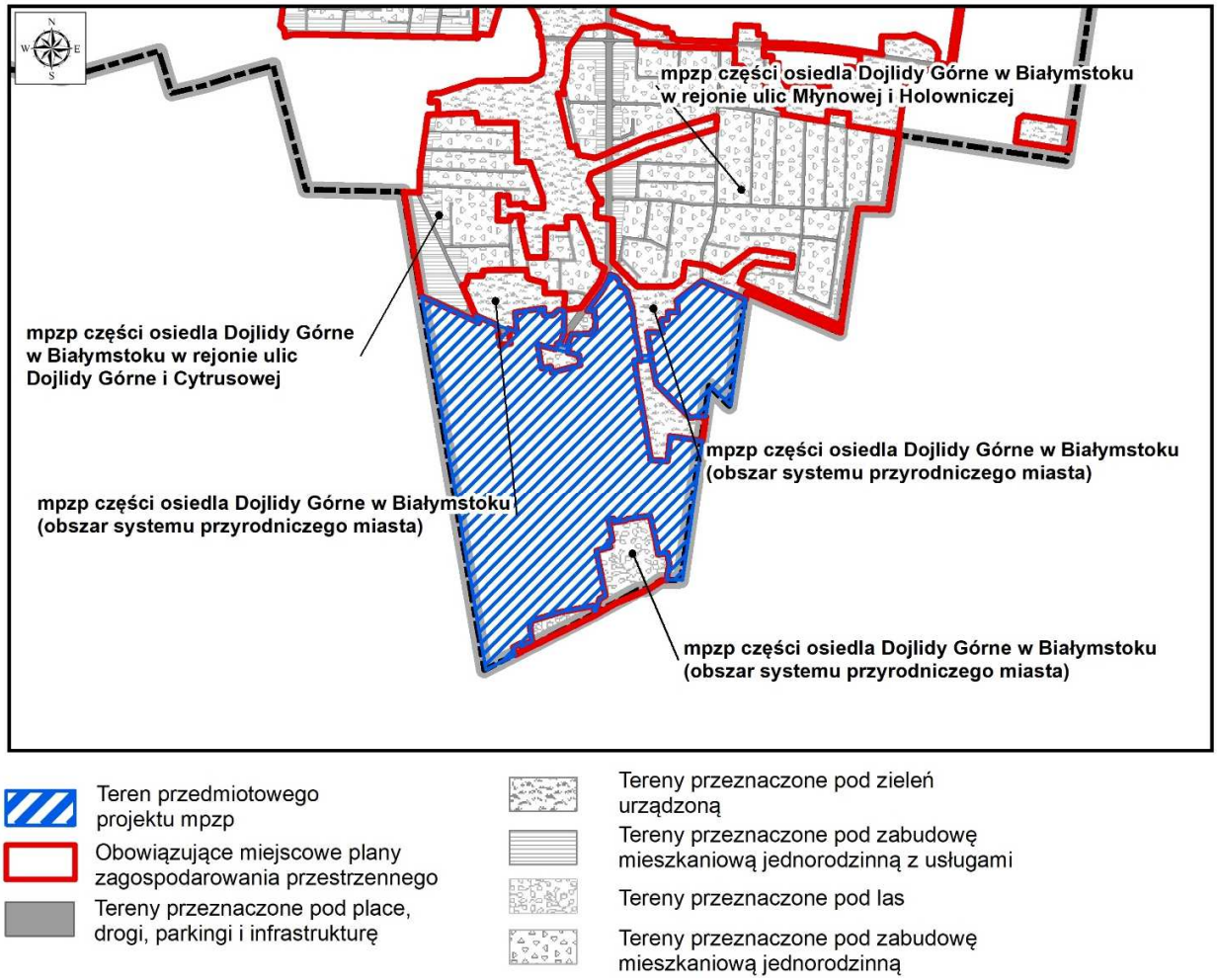

Rysunek 4 Położenie projektu mpzp na tle obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Białymstoku

1.2.4. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Celem strategicznym polityki przestrzennej zagospodarowania województwa podlaskiego jest: „Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego, sprzyjające

rozwojowi społeczno-gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przygranicznego".

Zapewnienie realizacji celu strategicznego wymaga skupienia działań podmiotów publicznych na wybranych elementach zagospodarowania i wyodrębnionych terytoriach poprzez cele cząstkowe, do których należą:

- Cel 1. Zwiększenie konkurencyjności miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków – wojewódzkiego Białegostoku, subregionalnych Łomży i Suwałk oraz powiatowych w zakresie jakości: infrastruktury funkcji ponadlokalnych publicznych, potencjału gospodarczego, powiązań funkcjonalnych zewnętrznych i struktur przestrzennych zagospodarowania,
- Cel 2. Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego,
- Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej zewnętrznej i wewnętrznej województwa podlaskiego, poprzez rozwój infrastruktury transportowej, ze zmniejszeniem kosztów środowiskowych, oraz telekomunikacyjnej i teleinformatycznej,
- Cel 4. Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów,
- Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego, naturalne i awariami przemysłowymi oraz zdolności obronnych i ochronnych.

Zasady ogólne polityki przestrzennej województwa podlaskiego mają charakter stały i dotyczą wszelkich form działalności w przestrzeni:

1) Ustrojowa zasada zrównoważonego rozwoju, wynikają z niej następujące zasady planowania publicznego:
   - zasada racjonalności ekonomicznej,
   - zasada preferencji regeneracji,
   - zasada przezorności ekologicznej,
   - zasada kompensacji ekologicznej,
2) Funkcjonowanie zintegrowanego systemu rozwoju zapewniają:
   - zasada hierarchiczności celów,
   - zasada dynamicznego strefowania,
   - zasada partycypacji społecznej,
   - zasada harmonijnego wpisania dziedzictwa kulturowego w struktury przestrzenne,
   - zasada odchodzenia od monofunkcyjności przeznaczenia terenu,
   - zasada poprawy funkcjonowania struktur i układów przestrzennych,
   - zasada tworzenia rezerw terenowych.

1.2.5. Program ochrony środowiska dla miasta Białystok na lata 2021–2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Program ochrony środowiska dla miasta Białystok na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 jest dokumentem planowania strategicznego, zawierającym cele i kierunki polityki w zakresie ochrony środowiska, prowadzonej przez miasto Białystok i określającym wynikające z nich działania.

Nadrzędnym celem polityki ochrony środowiska na lata 2021 – 2024 jest dążenie do: „Zrównoważonego i trwałego rozwoju miasta Białystok, w którym środowisko przyrodnicze i jego ochrona mają znaczący wpływ na przyszły charakter tego obszaru i równocześnie wspierają jego rozwój gospodarczy i społeczny poprzez poprawę jego stanu, ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury ochrony środowiska". Cele i kierunki interwencji stanowią zestaw pożądanych (wskazywanych) kierunków do realizacji lub zaniechania, mających w efekcie poprawić stan jakości środowiska, zachować lub ochronić wartościowe komponenty środowiska i dać narzędzie do racjonalnego korzystania ze środowiska.

Tabela 1 Cele *Programu ochrony środowiska dla miasta Białystok* powiązane z projektem planu

Obszar interwencji	**Cel strategiczny w latach 2021-2024** Kierunek interwencji
Ochrona klimatu i jakości powietrza	**Osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców – dążenie do osiągnięcia dopuszczalnych i docelowych poziomów zanieczyszczeń powietrza** - Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym, w tym termomodernizacja i wymiana oświetlenia; - Rozbudowa systemu dróg dla rowerów i innej infrastruktury rowerowej, (…); - Planowanie przestrzenne służące poprawie jakości powietrza;
Zagrożenia hałasem	**Ochrona mieszkańców przed nadmiernym oddziaływaniem hałasu** - Ograniczenie oddziaływania hałasu komunikacyjnego; **Osiągnięcie dobrego stanu klimatu akustycznego, bez przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu** - Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia ochrony środowiska przed hałasem;
Pola elektromagnetyczne	**Ochrona mieszkańców przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych** - Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia pól elektromagnetycznych;
Gospodarowanie wodami	**Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania, ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody** - Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
Gospodarka wodno-ściekowa	**Zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki wodno-ściekowej** - Zapewnienie odpowiedniej jakości wody pitnej poprzez modernizację zbiorowego systemu uzdatniania i dystrybucji wody; - Rozwój i modernizacja zbiorowego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych;

	- Zwiększenie retencji wodnej i gruntowej w celu ochrony terenów zabudowanych przed podtopieniami;
Gleby	**Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi** - Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi; - Zapobieganie degradacji gleb;
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	**Zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki odpadami** - Doskonalenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami w szczególności systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych z obszaru miasta; - Poprawa jakości środowiska;
Zasoby przyrodnicze	**Utrzymanie różnorodności biologicznej lasów i poprawa ich stanu zdrowotnego** - Przestrzeganie zasad przeprowadzania zabiegów hodowlanych i technicznych zgodnie z funkcją lasów. **Zapewnienie właściwej struktury i jakości terenów zieleni** - Otoczenie opieką cennych i zagrożonych elementów fauny; - Ochrona istniejących terenów zieleni wraz z utrzymaniem ich w należytym stanie;
Zagrożenia poważnymi awariami	**Doskonalenie systemu ochrony mieszkańców i środowiska przed skutkami poważnych awarii** - Zapewnienie warunków do skutecznego usuwania skutków zagrożeń środowiska; - Bezpieczny transport materiałów niebezpiecznych;
Edukacja ekologiczna	**Podniesienie stanu świadomości ekologicznej mieszkańców. Kształtowanie postaw proekologicznych** - Udostępnianie informacji o środowisku zgodnie z ustawą dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko; - Zapewnienie aktywnego udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.

1.2.6. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022

Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów, ograniczania ich ilości oraz negatywnego oddziaływania na środowisko koncentrować się powinny głównie na działaniach edukacyjnych i informacyjnych. W ramach prowadzonych działań edukacyjnych zwrócić należy również uwagę na promocję wykorzystania produktów wytwarzanych z materiałów odpadowych.

W obowiązującym *Planie Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022* wskazano do osiągnięcia do 2028 r. m.in. następujące cele główne w stosunku do gospodarki odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji:

1) Zmniejszenie ilości powstających odpadów (ograniczenie marnotrawienia żywności, wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia).

2) Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji.
3) Zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi.
4) Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie).
5) Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.
6) Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.
7) Zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie.
8) Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych.
9) Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia.
10) Likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.

Jednym z celów szczegółowych jest objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Zapisy projektu planu nie wpływają negatywnie na dążenie do osiągnięcia ww. celów *Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022*.

1.2.7. Plan Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030

Celem nadrzędnym *Planu adaptacji miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030* (MPA) jest podniesienie potencjału adaptacyjnego miasta Białystok zapewniającego wdrażanie zrównoważonego rozwoju i osiągniecie wysokiej jakości życia. Cele strategiczne *Planu adaptacji* powiązane z analizowanym projektem planu to:
- Adaptacja do zagrożeń termicznych
- Adaptacja do zagrożeń związanych z opadem i powodziami/podtopieniami
- Uwzględnienie zmian klimatu w planowaniu przestrzennym.

Największymi zagrożeniami klimatycznymi dla Miasta Białystok są wzrostowe trendy zarówno opadów (sumy i ich intensywności powodujące wezbrania i nagłe powodzie lokalne typu flash flood), upałów (w tym temperatur maksymalnych i liczby fal upałów) jak i susz (w szczególności długość okresów bezopadowych). Pomimo tendencji spadkowej nie należy również lekceważyć przymrozków, które mogą powodować istotne skutki wiosną w okresie kwitnienia roślin oraz oblodzenia groźne o każdej porze roku. Zjawiska te mogą stanowić poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania miasta oraz zdrowia i życia jego mieszkańców.

Jednym ze sposobów przeciwdziałania skutkom zmian klimatu jest odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym terenów zieleni, które regulują klimat lokalny, retencjonują wodę łagodząc zarówno skutki suszy jak i powodzi. Odpowiednia, z punktu widzenia adaptacji do zmian klimatu, struktura przestrzenna to wyższy komfort życia

mieszkańców, wzrost poziomu bezpieczeństwa oraz mniejsze straty materialne związane z występowaniem ekstremalnych zjawisk klimatycznych.

Według analiz przeprowadzonych w MPA, w sektorze gospodarki przestrzennej, gospodarki wodnej, zdrowia publicznego, transportu nie ma konieczności podejmowania działań dla poszczególnych zagrożeń klimatycznych.

Cel MPA jest zgodny z głównym celem *Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030* (SPA2020), czyli zapewnieniem zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Wynikiem działań dotyczących polityki przestrzennej uwzględniającej konsekwencje zmian klimatycznych dla miast powinna być m.in. adaptacja instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych do zwiększonych opadów nawalnych, mała retencja miejska oraz zwiększenie obszarów terenów zieleni i wodnych w mieście, wymiana szczelnych powierzchni gruntu na przepuszczalne.

1.2.8. Program ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej

Program ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej opracowywany został dla strefy - aglomeracja białostocka (kod strefy PL2001) w związku z przekroczeniem poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w powietrzu w 2011 i 2012 r.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia *Programu ochrony powietrza* jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w aglomeracji.

Działania kierunkowe, czyli mające wpływ na obniżenie emisji pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz B(a)P w zakresie planowania przestrzennego poprzez uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu, polegają na:

- zachowaniu ciągłości korytarzy ekologicznych,
- kształtowaniu zabudowy w sposób umożliwiający swobodny przepływ mas powietrza na terenach regeneracji i przewietrzania,
- stosowaniu odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej towarzyszącej zabudowie,
- tworzeniu publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków, skwerów,
- wprowadzaniu zieleni izolacyjnej do ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- dopuszczeniu stosowania paliw stałych na terenach, na których nie ma możliwości uzyskania warunków podłączenia do ogólnomiejskiej sieci ciepłowniczej lub gazowej, lub na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w przypadku stosowania źródeł ciepła o mocy nie większej niż 30 kW,
- preferowaniu zaopatrzenia w ciepło z miejskiej sieci ciepłowniczej (w obszarach, gdzie jest to technicznie możliwe),
- rozbudowie sieci ulic, która pozwoli ograniczyć wewnątrzmiejski ruch tranzytowy przez obszar śródmieścia,
- tworzeniu stref ruchu pieszego i uspokojonego na obszarze śródmieścia,
- uwzględnieniu konieczności budowy ścieżek rowerowych lub ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż nowo budowanych dróg.

1.2.9. Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego

Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego to dokument, którego celem jest zarządzanie i kontrola hałasu w celu ochrony ludzi i środowiska przed negatywnymi skutkami uciążliwych dźwięków. Program obejmuje identyfikację i ocenę źródeł hałasu, opracowanie strategii jego redukcji, wdrażanie odpowiednich działań i zaleceń, a także określenie ogólnych zasad monitorowania i raportowania postępów z jego realizacji.

Na terenie Białegostoku nie ustanowiono obszarów cichych oraz stref przemysłowych w rozumieniu zapisów ustawy POŚ.

Programem objęto wszystkie źródła hałasu zobrazowane w opracowaniu strategicznej mapy hałasu – drogi o ruchu ponad 1000 poj., linie kolejowe, lotnisko w Krywlanach.

W ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w indywidualnych decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu należy przeciwdziałać powstawaniu konfliktów przestrzennych, wynikających z narażenia na oddziaływanie hałasu terenów, które zalicza się do chronionych przed hałasem w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska, poprzez niedopuszczanie do zagospodarowania takich terenów w obszarach o niekorzystnym klimacie akustycznym.

Stosowanie w planowaniu przestrzennym zasady strefowania tzn. wprowadzania określonego typu zabudowy i zagospodarowania terenu w zależności od występującego lub potencjalnego poziomu hałasu, może zawczasu ograniczyć uciążliwość związaną z ponadnormatywnym hałasem. Należy dążyć do właściwego strefowania akustycznego. Polega ono na tym, aby w odpowiednim układzie przestrzennym sąsiadowały ze sobą obszary o konkretnych funkcjach.

Podstawowe założenia strefowania, to:
- oddalanie zabudowy wymagającej ochrony akustycznej od źródeł hałasu oraz zmienność parametrów tej zabudowy (intensywności, wysokości itp.),
- ekranowanie źródeł hałasu zabudową niewymagającą ochrony akustycznej,
- wprowadzanie zwartej zieleni izolacyjnej i kształtowanie rzeźby terenu,
- wprowadzanie ekranów akustycznych w pasach drogowych (tylko w ostateczności).

1.2.10. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Najważniejszym przesłaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) jest ochrona zasobów wodnych dla przyszłych pokoleń. Wprowadza ona zintegrowaną politykę wodną mającą na celu zapewnienie ludziom dostępu do czystej wody pitnej po rozsądnej cenie, która umożliwi rozwój gospodarczy i społeczny przy równoczesnym poszanowaniu potrzeb środowiska. Głównym celem RDW jest osiągnięcie dobrego stanu wszystkich części wód.

Zgodnie z przepisami RDW planowanie gospodarowania wodami odbywa się w podziale na obszary dorzeczy. Plany gospodarowania wodami (PGW) są narzędziem planistycznym, które ma usprawnić proces osiągania celów środowiskowych. Stanowić one będą fundament podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. PGW będą miały wpływ nie tylko na kształtowanie gospodarki wodnej, ale także na inne sektory gospodarki, w tym: przemysł, rolnictwo, leśnictwo, gospodarkę komunalną, transport, rybołówstwo czy turystykę. To dokument który obejmuje działania

zmierzające do spełnienia celów RDW w zakresie osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wód zależnych.

Cele środowiskowe dla części wód zostały oparte głównie na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Zgodnie z podziałem topograficznym zlewni na terenie miasta północno-wschodnia część należy do zlewni Białej, a dokładnie do Cieku spod Dojlid Górnych. Natomiast południowo-zachodnia część znajduje się w zlewni Horodnianki. Obie zlewnie wchodzą docelowo w skład zlewni Wisły. Spływ wód opadowych w przypowierzchniowych warstwach piaszczystych odbywa się zgodnie ze spadkiem terenu w kierunku doliny rzecznej na północ, wschód.

Przepływającą poza granicami projektu planu rzekę Białą należy postrzegać przez pryzmat Ramowej Dyrektywy Wodnej, która dla wszystkich wód na obszarze Unii Europejskiej wyznaczyła cele środowiskowe. Biała została zakwalifikowana jako silnie zmieniona część wód (SZCW); oznacza to, że charakter JCWP został znacznie zmieniony na skutek fizycznego oddziaływania człowieka. W praktyce oznacza to konieczność dbania o dobre parametry fizyko-chemiczne wód rzeki Białej oraz poprawę jej warunków hydromorfologicznych, tj. kształt koryta lub drożność, które upodobniają go do rzeki naturalnej.

Według *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* rzeka Biała jest uważana za potok nizinny piaszczysty (wg typologii JCWP) o kodzie PLRW2000172616899. Celem środowiskowym dla niej jest uzyskanie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego. W *Planie* tym z 2011 r. zauważono, że jest zagrożone dla rzeki Białej osiągnięcie ww. celów środowiskowych dla JCWP, dlatego też w aktualizacji w 2016 r. ze względu na występującą presję komunalną i niską emisję w zlewni JCWP przedłużono termin osiągnięcia jej dobrego stanu do 2027 r.

Natomiast przepływająca poza granicami projektu planu, granicami miasta rzeka Horodnianka według typologii JCWP to również potok nizinny piaszczysty o kodzie PLRW2000172615929. Celem środowiskowym dla niej jest uzyskanie dobrego stanu ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego. W *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* z 2011 r. zauważono, że jest zagrożone dla rzeki Horodnianki osiągnięcie ww. celów środowiskowych dla JCWP, dlatego też w aktualizacji w 2016 r. ze względu na występującą presję komunalną, przemysłową, rolniczą i nierozpoznaną w zlewni JCWP przedłużono termin osiągnięcia jej dobrego stanu do 2027 r.

Analizowany teren znajduje się w obszarze JCWPd o kodzie PLGW200052, z monitoringu określono dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny (zgodnie. Celem środowiskowym dla ww. JCWPd jest dalsze utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego; ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych wg aktualizacji *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* jest niezagrożona.

1.2.11. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych

Celem *Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych* przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. AKPOŚK została opracowana zgodnie z art. 5 ust. 2 dyrektywy 91/271/EWG, który zobowiązuje do stosowania podwyższonego usuwania biogenów na wszystkich oczyszczalniach ścieków w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM.

Białystok został uznany za aglomerację priorytetową dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego. Aglomeracja (wg Prawa wodnego) oznacza teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

Część obszaru aglomeracji nie obsługiwana systemem kanalizacyjnym powinna mieć wg *KPOŚK* zapewnione odprowadzenie i oczyszczanie ścieków przy wykorzystaniu systemów indywidualnych na odpowiednim poziomie ochrony środowiska.

Kolejne aktualizacje *KPOŚK* (w 2005 r., 2010 r., 2011 r., 2016 r., 2017 r. i 2022 r.) dotyczyły głównie weryfikacji wykazu aglomeracji oraz planowanych inwestycji w zakresie ich wyposażenia w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków.

Wnioski z *Prognozy oddziaływania na środowisko* wskazują, że realizacja celów *KPOŚK* jest przyjazna środowisku ze względu na zamierzenia i bezpośrednią realizację wymagań ochrony środowiska, poprzez np. zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych (m.in. rozbudowa sieci kanalizacyjnej) i poprawę warunków sanitarnych ludności.

2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody wykonano na podstawie art. 17 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130) oraz art. 46 pkt 1 i art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112).

Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie do projektu planu został uzgodniony na podstawie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku (znak: WPN.411.1.26.2024.AR z dnia 08.07.2024 r.) oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Białymstoku (znak: NZ.0522.35.2024 z dnia 04.07.2024 r.).

Zakres terytorialny opracowania obejmuje teren projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w granicach określonych uchwałą Nr III/23/24 Rady Miasta Białystok z dnia 23 maja 2024 r. i tereny sąsiednie w obszarze, na którym mogłaby skutkować realizacja ustaleń tego planu.

Stan środowiska omawianego terenu i zagrożenia wynikające z realizacji ustaleń projektu planu przedstawiono w formie graficznej (załącznik 1 i załącznik 2) oraz opisowej, zawartej w niniejszym opracowaniu.

Celem opracowania „prognozy oddziaływania na środowisko" jest identyfikacja i przewidywanie oddziaływania zamierzeń o implikacjach środowiskowych na zdrowie ludzi oraz na środowisko biogeofizyczne, a co za tym idzie zinterpretowanie i skuteczne przekazanie informacji o tych oddziaływaniach. Prognoza zawiera możliwie wyczerpujące opisanie środowiska w jego złożoności oraz przewidywania jego zmian spowodowanych oddziaływaniem wprowadzonych doń nowych czynników. W trakcie prognozowania uwzględnia się wszystkie poziomy powiązań między przyczynami i skutkami. Oprócz zależności przyczynowo-skutkowych uwzględnia się powiązania łącznie z wtórnymi przyczynami i skutkami oraz proponuje działania zaradcze i korekcyjne. Zadaniem prognozy jest ocena całościowa i obiektywna przedmiotowego terenu.

Do oceny interakcji między człowiekiem a środowiskiem, w prognozie oddziaływania na środowisko zastosowano głównie metodę analityczno-porównawczą. Dla zbadania stanu środowiska wykorzystano materiały archiwalne uzupełnione i zaktualizowane na podstawie bezpośrednich badań terenowych.

3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Aby kontrolować praktyczne skutki zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym Białegostoku, zarówno z punktu widzenia ich zgodności z ustaleniami zawartymi w projekcie planu, jak i ich potencjalnego wpływu na środowisko przyrodnicze oraz implementacji zaleceń i sugestii zawartych w niniejszej prognozie, niezbędne jest prowadzenie systemu monitorowania planu, czyli sprawdzania postępów z jego realizacji. Monitoring powinien umożliwić korygowanie działań, które nie przynoszą planowanych efektów i rezultatów, reagowanie na zmiany sytuacji w mieście.

Monitoring skutków realizacji ustaleń planu prowadzony będzie w ramach analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym dokonywanej zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przez Prezydenta Miasta uwzględniającej m.in. prowadzone na bieżąco rejestry wydanych pozwoleń na budowę, rejestry obiektów oddanych do użytku, zestawienia rozbiórek obiektów oraz wydanych zezwoleń na realizację dróg.

Na podstawie artykułu 32 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym co najmniej raz w kadencji Prezydent Miasta przekazuje Radzie Gminy wyniki analiz. Zostaną one poszerzone o ocenę skutków realizacji ustaleń wszystkich obowiązujących planów. Jednym z narzędzi, które posłuży do ww. analizy będzie ortofotomapa Białegostoku.

4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Ze względu na przyjęte zagospodarowanie terenu objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody oraz mogące powstać zamierzenia inwestycyjne w wyniku realizacji jego ustaleń, nie stwierdza się wystąpienia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.

5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU

5.1. Aktualny stan środowiska przyrodniczego

budowa geologiczna, geomorfologia oraz gleby

W szerszym układzie przyrodniczym, obszar objęty opracowaniem położony jest na Nizinie Północnopodlaskiej i w całości należy do zachodniej części mezoregionu Wysoczyzny Białostockiej. Powierzchnia omawianego obszaru zbudowana jest wyłącznie z utworów czwartorzędowych, reprezentujących zlodowacenie środkowopolskie oraz holocen.

Obszar projektu planu znajduje się w południowo-wschodniej części Białegostoku, przy samej granicy miasta. Najwyższy punkt znajduje się na wysokości ok. 161 m n.p.t. w części centralnej, zaś najniższy punkt w północnej części wynosi ok. 152 m n.p.t.

Na podst. map opracowanych przez W. Kwiatkowskiego (Geomorfologia i Geologia) w 2004 r. znaczna część obszaru to wysoczyzna moreny dennej zbudowana z gliny zwałowej. Południe i częściowo północ to wysoczyzna moreny ablacyjnej złożona z piasków, żwirów i głazów lodowcowych. Północna część to drobne zagłębienie powstałe po martwym lodzie z piaskami, żwirami, mułkami i glinami wytopiskowymi. Nad nim widoczny jest fragment tarasu zalewowego, dna dolin i rozlewisk (z piaskami humusowymi i namułami dolin i zagłębień okresowo przypływowych) oraz niewielki fragment dolinki i niecki denudacyjnej oraz erozyjnej (z piaskami, żwirami, mułkami i glinami deluwialnymi). Niewielki fragment przy wschodniej granicy zajmuje również równina akumulacji biogenicznej ze znajdującymi się w podłożu torfami.

Natomiast na mapie stanowiącej kompilację arkuszy Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski 1 : 50 000, arkuszy Białystok (Kmieciak 2004) i Wasilków (Laskowski 2002) zauważa się, że również znaczną część zajmuje wysoczyzna moreny dennej z gliną zwałową. Południowa i wschodnia część to wysoczyzna moreny ablacyjnej z piaskami, żwirami i głazami lodowcowymi. Północną część stanowi zagłębienie wytopiskowe (zbudowane z piasków, mułków i żwirów wytopiskowych), przecięte dnem doliny rzecznej złożonej z piasków humusowych i namułów den dolinnych oraz zagłębień okresowo przepływowych.

Przepuszczalność gruntów w części środkowej jest bardzo słaba (piaski gliniaste, pyły, gliny i iły). Pozostała część ma głównie średnią przepuszczalność gruntów (piaski średnio i gruboziarniste). Warunki gruntowo – wodne przydatności terenu do zabudowy są ściśle związane z budową geologiczną. Prawie cały analizowany teren ma dobre warunki fizjograficzne do zabudowy, z wyjątkiem części północnej (w miejscu zagłębienia i doliny rzecznej), gdzie są niekorzystne warunki fizjograficzne do zabudowy.

warunki hydrograficzne i hydrogeologiczne

Zgodnie z podziałem topograficznym zlewni na terenie miasta północno-wschodnia część należy do zlewni Białej, a dokładnie do Cieku spod Dojlid Górnych. Natomiast południowo-zachodnia część znajduje się w zlewni Horodnianki. Obie zlewnie wchodzą docelowo w skład zlewni Wisły. Spływ wód opadowych w przypowierzchniowych warstwach piaszczystych odbywa się zgodnie ze spadkiem terenu w kierunku doliny rzecznej na północ, wschód.

Niewielkie fragmenty na północy znajdują się w dolinie rzecznej. Ciek spod Dojlid Górnych od strony północnej i częściowo wschodniej sąsiaduje z projektem planu.

Przepływającą poza granicami projektu planu rzekę Białą należy postrzegać przez pryzmat Ramowej Dyrektywy Wodnej, która dla wszystkich wód na obszarze Unii Europejskiej wyznaczyła cele środowiskowe. Biała została zakwalifikowana jako silnie zmieniona część wód (SZCW); oznacza to, że charakter JCWP został znacznie zmieniony na skutek fizycznego oddziaływania człowieka. W praktyce oznacza to konieczność dbania o dobre parametry fizyko-chemiczne wód rzeki Białej oraz poprawę jej warunków hydromorfologicznych, tj. kształt koryta lub drożność, które upodobniają go do rzeki naturalnej.

Według *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* rzeka Biała jest uważana za potok nizinny piaszczysty (wg typologii JCWP) o kodzie PLRW2000172616899. Celem środowiskowym dla niej jest uzyskanie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego. W *Planie* tym z 2011 r. zauważono, że jest zagrożone dla rzeki Białej osiągnięcie ww. celów środowiskowych dla JCWP, dlatego też w aktualizacji w 2016 r. ze względu na występującą presję komunalną i niską emisję w zlewni JCWP przedłużono termin osiągnięcia jej dobrego stanu do 2027 r.

Natomiast przepływająca poza granicami projektu planu, granicami miasta rzeka Horodnianka według typologii JCWP to również potok nizinny piaszczysty o kodzie PLRW2000172615929. Celem środowiskowym dla niej jest uzyskanie dobrego stanu ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego. W *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* z 2011 r. zauważono, że jest zagrożone dla rzeki Horodnianki osiągnięcie ww. celów środowiskowych dla JCWP, dlatego też w aktualizacji w 2016 r. ze względu na występującą presję komunalną, przemysłową, rolniczą i nierozpoznaną w zlewni JCWP przedłużono termin osiągnięcia jej dobrego stanu do 2027 r.

Analizowany teren znajduje się w obszarze JCWPd o kodzie PLGW200052 o dobrym stanie ilościowym i dobrym stanie chemicznym.

Opracowywany obszar to w większości tereny przyczyniające się do zachowania zasobów wodnych, zasilające wody podziemne oraz spowalniające odpływ – tereny z procesami infiltracji (wsiąkania) i intercepcji. Nieduży obręb doliny rzecznej na północy, z uwagi na udział utworów organicznych oraz fragment z zadrzewieniami na zachodzie przyczyniają się do retencjonowania wód opadowych w glebie. Powierzchnie dachów, ulic, chodników i wszystkie inne grunty pokryte sztuczną nawierzchnią cechuje całkowity brak infiltracji, praktycznie cała woda opadowa i roztopowa jest szybko odprowadzana do kanalizacji deszczowej.

Warunki gruntowo-wodne terenu są ściśle związane z budową geologiczną i hydrograficzną. Najniższy pierwszy poziomu wody gruntowej od powierzchni terenu jest w najwyższych partiach terenu w części środkowej i wynosi od 6 do 10 m p.p.t. Dalej poziom ten wynosi od 4 do 6 m p.p.t. oraz od 2-4 m p.p.t. Najwyższy poziom wody gruntowej jest w zagłębieniu wytopiskowym w części północnej i kształtuje się na poziomie od 1-2 m p.p.t., a także na fragmencie doliny rzecznej i wynosi od 0 – 1 m p.p.t. Poziom wód gruntowych może ulegać okresowym wahaniom w zależności od pory roku oraz ilości opadów atmosferycznych.

Niewielki fragment na wschodzie, graniczący z obszarem doliny rzecznej poza granicami projektu planu jest obszarem stale podmokłym.

Znaczna część istniejącej zabudowy, nie objęta siecią kanalizacyjną posiada lokalne urządzenia do gromadzenia ścieków (głównie zbiorniki tzw. szamba).

Omawiany obszar znajduje się w znacznej odległości od Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 218 – Pradolina rzeki Supraśl.

Teren opracowania nie znajduje się w obszarach zagrożonych powodzią od rzeki Supraśl wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego opracowanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w 2015 r.

szata roślinna

Większość opracowywanego obszaru stanowią tereny niezabudowane: pastwiska, łąki, trawniki, zieleń przy zabudowie mieszkaniowej. Mniejszy udział stanowią drobne powierzchniowo tereny leśne oraz tereny z zaawansowaną sukcesją leśną. Zbiorowiska leśne na części badanego terenu reprezentuje grąd typowy *Tilio-Carpinetum typicum.* Jest to forma charakteryzująca się różnym stopniem zniekształcenia. Płaty z drzewostanem czysto dębowym, grabowym oraz brzozowym są bardzo nieliczne. Najczęściej, poza postaciami z przewagą sosny w drzewostanie, luźną warstwę drzew budują świerk, brzoza, rzadziej osika i dąb. Podokapowa warstwa drzew jest przeważnie dość słabo wykształcona, natomiast warstwa krzewów jest silnie rozwinięta. Wśród lasów liściastych i mieszanych pojawiają się również płaty grądu czyśćcowego *Tilio-Carpinetum stachyetosum.* Zespół ten stanowi najwilgotniejszą i najżyźniejszą postać grądu. Występuje najczęściej na obrzeżu lasów łęgowych, dlatego też posiada z nimi wspólną grupę gatunków wilgociolubnych. Drzewostany są zazwyczaj zniekształcone i zubożałe, główną warstwę drzew tworzy, pochodząca z samosiewu brzoza brodawkowata, rzadko spotyka się grab, lipę, wiąz i jesion. W domieszce występuje osika, sosna, dąb, świerk. Występują również płaty łęgu wierzbowego *Salicetum albae.* Łęg ten wyróżnia obecność drzewiastych postaci wierzb, głównie wierzby kruchej *Salix fragilis*. We wschodniej części widoczny jest również płat łęgu olszowo-jesionowego *Fraxino-Alnetum*. Jest to najczęściej spotykany las olchowy na glebach torfowych, glebach zabagnionych w dolinach rzecznych, w nieckach i dolinkach denudacyjno-erozyjnych i innych obniżeniach terenowych. Drzewostany łęgu zdominowane są prawie całkowicie przez olszę czarną, inne gatunki drzew pojawiają się sporadycznie, należy do nich brzoza omszona, świerk, jesion. W słabo wykształconej warstwie podokapowej drzewostanu obecna jest olsza, brzoza i czasami jesion.

Łęgi wykształciły się na glebach o wysokim poziomie wód gruntowych, są związane z ciekami wodnymi. Okresowe zalewy są typowe dla łęgów, jednak płaty tego siedliska spotyka się również w miejscach niezalewanych, a pozostających pod wpływem ruchu wód gruntowych. Ich obecność w dolinie rzecznej wpływa korzystnie na kształtowanie się klimatu i wyrównywanie poziomu wód gruntowych w czasie. Obecność lasów łęgowych stabilizuje stosunki wodne, są one jednym z elementów decydujących o naturalnej retencji wód.

Tylko niewielki fragment zbiorowiska grądu typowego i łęgu wierzbowego zostały sklasyfikowane w ewidencji gruntów jako las.

Drzewostan jest cenny ze względów przyrodniczych, tworzy swoisty mikroklimat tego terenu, wzbogaca bioróżnorodność środowiska. Dzięki niemu poprawiana jest jakość powietrza. Dojrzałe drzewa pomagają ochłodzić i odświeżyć powietrze, którym oddychamy. Oddziałują na gospodarkę wodną w rozmaity sposób. Liście, gałęzie i pnie zatrzymują w pewnym stopniu wody

opadowe, spowalniają ich ruch, a także pewną ich ilość absorbują przez liście i pień. Przechwycona woda ewaporuje z powierzchni drzewa. Woda jest również tymczasowo zatrzymywana (magazynowana) w ściółce utworzonej z opadłych liści i innych odpadów organicznych, co również spowalnia i rozciąga w czasie jej spływ. Następuje również infiltracja wody do gruntu. Drzewa także oczyszczają wody gruntowe, ponieważ ich korzenie działają jak naturalne filtry (biofiltry) oczyszczające wodę z zanieczyszczeń.

Szatę roślinną na danym terenie tworzą również łąki i pastwiska wilgotne takie jak: ziołorośla wiązówki błotnej i kozłka lekarskiego *Valeriano-Filipenduletum* oraz eutroficzna łąka wilgotna *Angelico-Cirsietum oleracei.* Zespół ziołorośli zdominowany jest przez wiązówkę błotną *Filipendula ulmaria* z domieszką innych bylin ziołoroślowych – występuje na mokrej, próchnicznej i żyznej glebie wzdłuż cieków wodnych. Jedno z przewodnich zbiorowisk zastępczych z kręgu zbiorowisk lasów łęgowych. Zespół eutroficznej łąki wilgotnej jest typowym zbiorowiskiem żyznych, dwukośnych łąk wilgotnych na glebach mineralnych lub na zmineralizowanych murszach, powstałych na zmeliorowanych, dość płytkich torfach niskich. Jest to zbiorowisko wybitnie antropogeniczne, uwarunkowane koszeniem i nawożeniem organicznym w warunkach tradycyjnej gospodarki łąkarskiej. Występuje również fragment łąki rajgrasowej *Arrhenatheretum elatioris.* Zbiorowisko to reprezentuje szeroko ujęty zespół zbiorowy obejmujący wysoko produktywne łąki świeże. Łąki te występują na żyznych drobnoziarnistych glebach brunatnych i brunatniejących madach, w korzystnych stosunkach wodnych i powietrznych w okresie wegetacji. Generalnie łąki te ulegają zanikowi z uwagi na zaprzestanie koszenia i przeznaczenie ich na tereny do zabudowy. W sąsiedztwie łąki świeżej występują nieduże płaty suchej murawy bliźniaczkowej *Polygalo-Nardetum.* W składzie florystycznym zespołu dominują wąskolistne trawy, stały jest też udział gatunków łąkowych i borowych, poza tym z gatunków wskaźnikowych licznie występują pięciornik kurze ziele *Potentilla erecta* oraz fiołek psi *Viola canina.* Na terenie tym występuje również niewielki płat rzadko spotykanego na terenie miasta Białegostoku zespołu turzycy błotnej *Caricetum acutiformis*. Zbiorowisko to występuje na podłożu mineralno-organicznym albo na bogatym podłożu mineralnym.

Na fragmencie znajdującej się w części północnej doliny rzecznej roślinność zakwalifikowano do zbiorowisk wybitnie antropogenicznych, bardzo nietrwałych i zmiennych w czasie. Ich występowanie jest silnie uzależnione od działalności człowieka.

Biorąc pod uwagę szybko postępującą urbanizację osiedla Dojlidy Górne należy zatroszczyć się o wprowadzenie parków, skwerów, zieleńców. Brak zabezpieczenia terenu pod funkcje wypoczynkowe, rekreacyjne, może prowadzić w przyszłości do braku przestrzeni na wspomniane formy zagospodarowania terenu. Występująca roślinność stanowi potencjał do tworzenia ogólnodostępnych terenów zieleni urządzonej.

Obszar projektu planu znajduje się w IV strefie wegetacji porostów. Korę drzew kolonizują porosty skorupiaste, łuseczkowate oraz gatunki o plechach listkowatych. Obfitsze i bardziej gatunkowo zróżnicowane występowania porostów listkowatych, a także pojedynczych plech krzaczkowatych dowodzi znacznej poprawy warunków bioekologicznych tej strefy.

Biorąc pod uwagę klasyfikację terenów aktywnych biologicznie, to większość obszaru to tereny pokryte roślinnością niską o średnim i niskim stopniu naturalności. Są to bardzo zróżnicowane formy roślinności trawiastej, obejmujące silnie przekształcone łąki, dawne pastwiska i sztuczne murawy w dolinach rzecznych, murawy, zieleńce i trawniki w obszarach zabudowanych. Do terenów o znacznej aktywności biologicznej zaliczono tereny pokryte roślinnością wysoką – są to lasy, które cechuje mały stopień przekształcenia antropogenicznego. Udział terenów biologicznie czynnych jest tu bardzo wysoki i sięga 100%. Nieco mniejsza

aktywność biologiczna dotyczy (znajdującej się we wschodniej części obszaru) mozaiki terenów trwałej roślinności niskiej i wysokiej o średnim stopniu naturalności. Do obszarów cechujących się niskim stopniem aktywności biologicznej należą tereny zabudowy jednorodzinnej, gdzie proporcja terenów otwartych względem zabudowanych jest korzystniejsza dla warunków środowiska życia. Towarzysząca roślinność ogrodowa ozdobna lub użytkowa zajmuje 26-50%. Najniższy stopień aktywności biologicznej obejmuje tereny zabudowy ze znikomym udziałem roślinności w przedziale 0-25%.

Zdjęcie 1a i 1b Istniejąca roślinność, szpaler drzew
Fot. Kamila Misiewicz, wrzesień 2024 r.

Zdjęcie 2a i 2b Krajobraz terenów niezabudowanych
Fot. Kamila Misiewicz, wrzesień 2024 r.

fauna

Inwentaryzacja awifauny na obszarze miasta Białystok (2011) dokonana Mirskiego i współautorów dostarczyła informacji o występowaniu w okolicach ulicy Pszenicznej i Leśnej Jagody oraz Margerytki gatunku ptaka ortolana *Emberiza hortulana* objętego ochroną ścisłą. Jedyne stanowiska tego gatunku występują właśnie na osiedlu Dojlidy Górne. Jego wymogi siedliskowe to krajobraz rolniczy, ekstensywnie użytkowany a także niezbędne śródpolne laski i zadrzewienia śródpolne. Ortolan jest najcenniejszym i jednocześnie najwrażliwszym gatunkiem na terenach rolniczych.

W okolicach ul. Margerytki stwierdzono również obecność objętych ochroną ścisła takich gatunków ptaków jak: derkacz *Crex Crex*, gąsiorek *Lanius collurio*, lerka *Lullula arborea*. Wymogi siedliskowe derkacza to otwarte i półotwarte tereny o wysokiej roślinności – najczęściej doliny rzeczne i inne wilgotne obszary, w tym ekstensywnie użytkowane łąki, nieużytki, ziołorośla. Gąsiorek zaś zasiedla tereny półotwarte i krzewiaste, najczęściej dobrze nasłonecznione. Często zasiedla przydrożne zakrzaczenia, śródpolne miedze, zarastające krzewami doliny rzeczne i zdziczałe ogrody. Wymogi siedliskowe gatunku lerka to obrzeża lasów i siedlisk otwartych, zręby i polany w środku lasów. Zazwyczaj siedliska suche.

Nie można wykluczyć, na analizowanym obszarze, występowania innych gatunków ptaków, w tym również tych najbardziej znanych i najczęściej występujących, jak: wróbel, jerzyk, kawka i inne.

W bliskim sąsiedztwie, poza granicami projektu planu, w sąsiadujących zbiorowiskach leśnych zinwentaryzowano jeszcze takie gatunki ptaków objętych ochroną jak: dzięcioł czarny *Dryocopus martius,* trzmielojad *Pemis apivorus* oraz czaple siwą *Ardea cinerea.*

Północno-wschodnia część obszaru objętego planem znajduje się w zasięgu występowania jeża wschodniego *Erinaceus roumanicus*, który występuje powszechnie na terenie całego miasta za wyjątkiem ścisłego centrum. Wszystkie gatunki jeżowate *Erinaceidae* są objęte ochroną częściową. Jeże można spotkać w ogrodach, w pobliżu siedzib ludzkich. Gniazda budują na ziemi, pod korzeniami drzew i stosem gałęzi lub wśród krzewów. Należą do zwierząt o typowo zmierzchowo-nocnej aktywności dobowej.

Niezagospodarowane obszary objęte planem, ze zbiorowiskami leśnymi, z zadrzewieniami,, terenami zakrzewionymi, łąkami tworzą korzystne warunki do występowania wielu gatunków fauny i awifauny.

W przypadku zaobserwowania gatunków chronionych na terenach inwestycyjnych będzie niezbędne podjęcie odpowiednich działań w celu ich ochrony na etapie realizacji przedsięwzięcia.

ochrona przyrody i powiązania przyrodnicze

Omawiany teren od strony północnej i częściowo wschodniej oraz południowej graniczy z obszarem podstawowego systemu przyrodniczego wyznaczonego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku. Obszar ten to od północy i wschodu dolina rzeczna z przepływającym ciekiem spod Dojlid Górnych, na której obszarze znajdują się zbiorowiska o wysokim stopniu różnorodności biologicznej oraz zbiorowiska leśne. Zbiorowiska leśne znajdują się również poza doliną rzeczną w części południowej i północnej. Uzupełnieniem funkcjonującego systemu przyrodniczego pomiędzy zbiorowiskiem leśnym a doliną rzeczną na północy jest przebiegający w granicach planu łącznik systemu przyrodniczego. Obszar ten wraz z fragmentem doliny rzecznej znajduje się również we wspomagającym

systemie przyrodniczym.

jakość powietrza

Klasyfikacja strefy Aglomeracja Białystok (kod strefy PL2001), w której znajduje się miasto Białystok, uzyskana w ocenie jakości powietrza za 2022 rok (GIOŚ 2023) w odniesieniu do substancji w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi przedstawia się następująco:

- z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), tlenku węgla (CO), benzenu (C_6H_6), pyłu zawieszonego PM10, ołowiu (Pb) w pyle zawieszonym PM10 - klasa wynikowa A; dla pyłu zawieszonego PM2,5 – klasa wynikowa A1 (brak przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego II fazy) oraz klasa A (brak przekroczeń poziomu dopuszczalnego I fazy),
- z uwzględnieniem poziomów docelowych określonych dla arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni), benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 - klasa wynikowa A,
- z uwzględnieniem poziomu docelowego i długoterminowego dla ozonu – odpowiednio klasa A i D2.

Ozon troposferyczny (przyziemny) jest zanieczyszczeniem wtórnym. Powstaje on w wyniku reakcji fotochemicznych tlenków azotu (spalanie paliw do celów komunikacyjnych i energetycznych) i lotnych związków organicznych (głównie nie spalone paliwo i rozpuszczalniki organiczne) i posiada zdolność przenoszenia się na duże odległości. Ozon jest silnym utleniaczem fotochemicznym, który powoduje poważne problemy zdrowotne, niszczy materiały i uprawy rolne. Narażenie człowieka na niewielkie podwyższone stężenia ozonu może prowadzić do reakcji zapalnych oczu, dróg oddechowych, a także zmniejszenia wydolności płuc. Jest powodem występowania objawów senności, bólu głowy i znużenia oraz powoduje spadek ciśnienia tętniczego krwi. Przy wyższych stężeniach występują objawy złego samopoczucia, nasilają się bóle głowy, rośnie pobudliwość, zmęczenie i wyczerpanie, objawy apatii. Jako główne przyczyny przekraczania poziomu długoterminowego dla ozonu wskazuje się napływ zanieczyszczeń spoza granic województwa oraz występowanie w okresie wiosenno-letnim warunków meteorologicznych sprzyjających formowaniu się ozonu w powietrzu (wysoka temperatura i duże nasłonecznienie).

W sezonie zimowym podwyższone stężenia pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz B(a)P można powiązać z emisją z systemów grzewczych, związaną z sektorem komunalno-bytowym. W okresie letnim wysokie stężenia pyłu zawieszonego, bliskie poziomu dopuszczalnego lub powyżej, wskazują na udział komunikacji.

Nadmierne zapylenie jest szkodliwe dla zdrowia. Pyły stanowią poważny czynnik chorobotwórczy ponieważ mogą powodować, np. podrażnienie naskórka i śluzówki, zapalenie górnych dróg oddechowych oraz wywoływać choroby alergiczne. Nie istnieje próg stężenia, poniżej którego negatywne skutki zdrowotne wynikające z oddziaływania pyłów na zdrowie ludzi nie występują.

W 2022 roku w Białymstoku przy ul. Waszyngtona (strefa aglomeracja białostocka) nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10. W sezonie grzewczym wielkości stężeń benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 na wszystkich stanowiskach pomiarowych były wysokie i mieściły się w zakresie od 1ng/m^3 w Białymstoku, do 5 ng/m^3 w Łomży. W okresie letnim były one znacznie niższe. Wszystkie stacje w strefie podlaskiej oraz w aglomeracji białostockiej wykazały kilkukrotny wzrost stężeń tego zanieczyszczenia w sezonie grzewczym. W 2022 roku, w porównaniu do 2021 roku, na wszystkich stanowiskach stężenia średnioroczne zmniejszyły się, jednak brak jest wyraźnego

trendu spadku stężeń w latach 2013-2022. W aglomeracji białostockiej pomiary benzo(a)pirenu wykonywane są najdłużej i tu przekroczenie poziomu docelowego wystąpiło w latach 2013-2015, 2017-2018 oraz w 2020 roku. W ostatnich dwóch latach nie zanotowano przekroczeń. W 2022 roku w aglomeracji białostockiej stężenia benzo(a)pirenu wahały się w granicy od 0,59 ng/m^3 do 1,49 ng/m^3. Najwyższe stężenia wystąpiły na północno-wshodnich terenach Białegostoku, a najniższe w jego centralnej części. Benzo(a)piren pochodzi głównie ze spalania paliw stałych do celów grzewczych, ze źródeł bytowo-komunalnych („niska" emisja). Charakteryzuje się on sezonowym rozkładem stężeń, które wyraźnie wzrastają w sezonie grzewczym. Nośnikiem benzo(a)pirenu w powietrzu jest pył, dlatego jego szkodliwe oddziaływanie jest ściśle związane z oddziaływaniem pyłu oraz jego specyficznymi właściwościami fizycznymi i chemicznymi. Benzo(a)piren oddziałuje szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie, ale także na roślinność, gleby i wodę. Wykazuje on małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie.

klimat

Klimat Białegostoku jest dość surowy z wyraźnym wpływem kontynentalizmu, co przejawia się ostrymi zimami oraz gorętszymi i bardziej suchymi latami. Białystok charakteryzuje się klimatem wyraźnie chłodniejszym od innych dzielnic nizinnych. Średnia temperatura w 2022 r. wyniosła 8,2 ^{o}C (GUS 2023). Okres wegetacyjny trwa około 200 dni. Średnie roczne prędkości wiatru wynoszą około 2,3 m/s. Średnia suma rocznych opadów atmosferycznych na terenie Białegostoku w pięcioleciu 2018 - 2022 wyniosła 616 mm (GUS 2018 – 2022). W przebiegu rocznym opady letnie przeważają nad zimowymi.

Przedstawiając system wymiany powietrza na badanym terenie, to większość obszaru to tereny z dominującym procesem przewietrzania. Takie dość korzystne warunki panują na terenach otwartych, pokrytych niską roślinnością. Charakteryzują je optymalne warunki termiczne i wilgotnościowe, dobre przewietrzanie i nasłonecznienie. Tereny z udziałem regeneracji powietrza to tereny pokryte częściowo drzewami i zaroślami. Miejsca pod zabudową to tereny utrudniające przewietrzanie. Znajdująca się zabudowa ogranicza poziomą wymianę powietrza. Im zabudowa jest bardziej zwarta, tym kluczowy proces klimatyczny w mieście – przewietrzanie – będzie bardziej utrudniony.

promieniowanie elektromagnetyczne

Teren opracowania nie znajduje się w zasięgu znaczącego oddziaływania pól elektromagnetycznych od linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia.

W granicach projektu planu, przy ul. Leśnej Jagody znajduje się 1 stacja bazowe telefonii komórkowej.

Z przeprowadzonych badań w 2021 roku wynika, że pomiary wykonane w ramach stałej sieci monitoringowej na terenie Białegostoku nie wykazały przekroczeń norm dopuszczalnych. W żadnym punkcie pomiarowym wskaźnik WM_E nie przekroczył wartości 1. Średnia arytmetyczna wartość pola elektromagnetycznego na obszarze woj. podlaskiego w 2021 roku wynosi 0,47 V/m i wzrasta na przestrzeni lat. Pomimo tendencji wzrostowej, w dalszym ciągu poziom zagrożenia PEM w województwie podlaskim jest znikomy. Średnia natężenia pola elektromagnetycznego w województwie w stałej sieci monitoringu wyniosła 0,53 V/m. W żadnym z badanych punktów w obszarze miasta nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych

poziomów pól elektromagnetycznych, najwyższą wartością uzyskaną w punkcie pomiarowym było 1,4 V/m (wartość dopuszczalna to 7 V/m) (GIOŚ 2022).

klimat akustyczny

Obecnie podstawowymi kryteriami oceny hałasu w środowisku są poziomy dopuszczalne na danym terenie, określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. Poziomy dopuszczalne są poziomami hałasu przenikającego na teren wymagający ochrony akustycznej od poszczególnych źródeł, takich jak np. drogi lub linie kolejowe, działalność produkcyjna. W obszarze projektu planu występują tereny podlegające ochronie akustycznej – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (dla których zgodnie z Rozporządzeniem, dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku nie powinny przekraczać: 64 dB w dzień i 59 dB w nocy od dróg bądź linii kolejowych). Z informacji zobrazowanych na *Strategicznej mapie hałasu miasta Białystok (2022 r.)* wynika, że na badanym terenie nie występują przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku na terenach chronionych akustycznie. Jedynym źródłem hałasu komunikacyjnego jest ulica Halicka, z której hałas na poziomie do 55 dB w ciągu dnia rozchodzi się na odległość ok. 25 m.

Na obszarze opracowania nie odnotowano imisji hałasu kolejowego oraz przemysłowego.

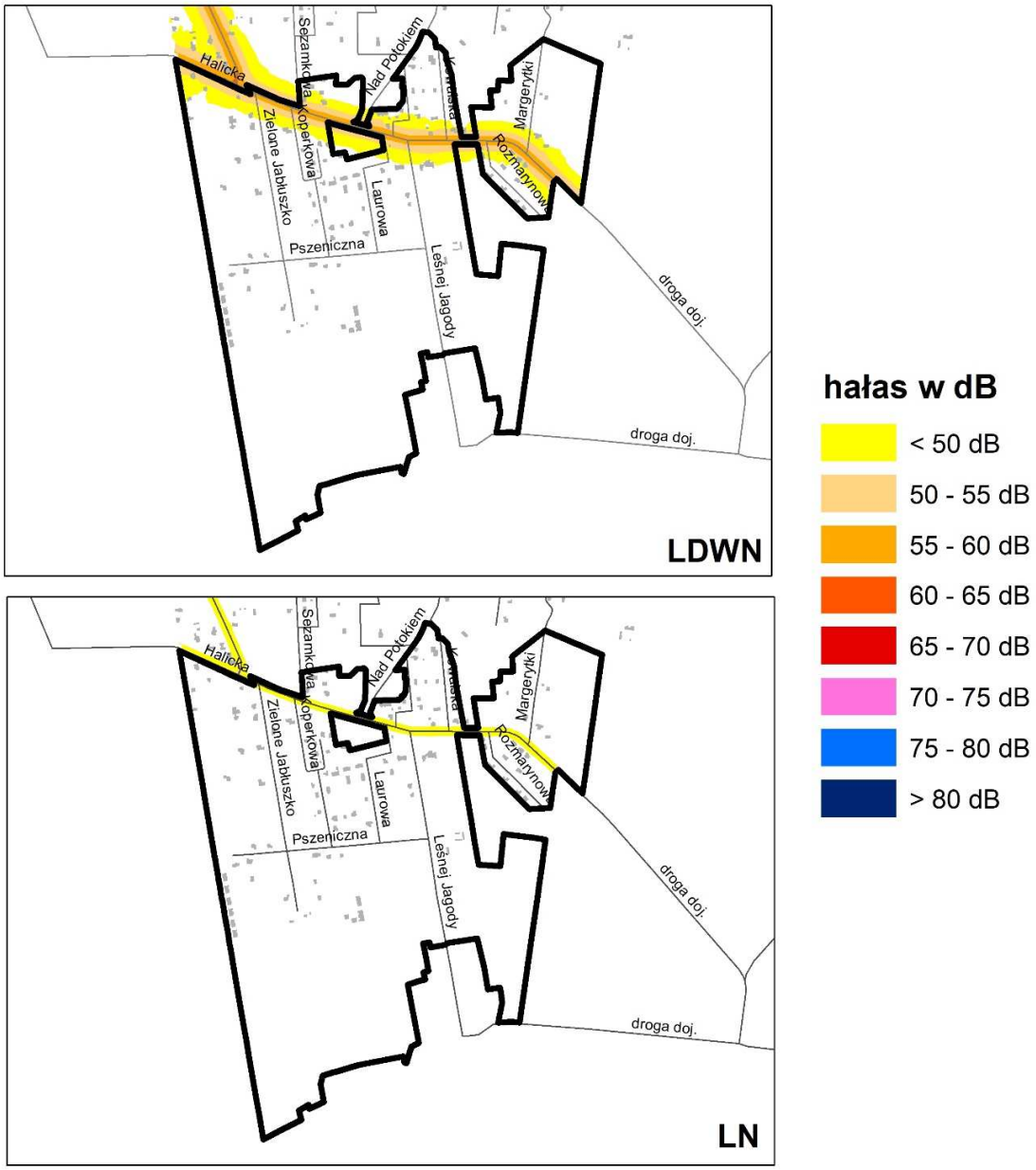

Rysunek 5 Imisja hałasu komunikacyjnego L_{DWN} i L_N w obszarze projektu planu
Źródło: Strategiczna mapa hałasu miasta Białystok, 2022 r.

dziedzictwo kulturowe oraz zabytki

Na obszarze objętym planem nie występują zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków oraz zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków, a także obiekty będące dobrami kultury współczesnej.

5.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu planu

Pozostawienie przedmiotowego terenu bez obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego spowoduje, że nie będzie możliwe określenie zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach przeznaczenia terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy. Ponadto, sytuacja taka utrudni kształtowanie ładu przestrzennego oraz ochronę środowiska.

W przypadku braku realizacji projektu planu nie uporządkowane zostaną zasady kształtowania zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze ekstensywnym, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i ekofizjograficznych, w tym obszarów okresowo podmokłych i wysokiego poziomu wód gruntowych oraz nie zostaną wyznaczone ciągi komunikacyjne w celu kształtowania ciągłości struktury miejskiej.

Stopniowo w miarę realizacji ustaleń projektu planu – pojawi się osiedle wolnostojących domków jednorodzinnych i bliźniaczych. Otwarte tereny dotychczas wolne od zabudowy zostaną zastąpione krajobrazem miejskim. Jednak zgodnie z zapisami ustawowymi w przypadku braku planu zagospodarowania przestrzennego skutkować będzie dla terenów nie posiadających m.p.z.p., koniecznością zastosowania innych procedur – decyzje o warunkach zabudowy, w celu prowadzenia polityki przestrzennej. Procedury te w bardzo ograniczonym zakresie uwzględniają problemy związane z kształtowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego. Można by było się spodziewać chaotycznego rozwoju budownictwa. A tak projekt planu przewiduje utrzymanie charakteru układu przestrzennego poprzez kształtowanie zasad zabudowy i zagospodarowania o niskiej intensywności. Zakłada przeznaczenie obszaru pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną głównie wolno stojącą i bliźniaczą, a także pod niezbędną usługową towarzysząca ww. zabudowie. Planuje się również kształtowanie układu komunikacyjnego w powiązaniu z systemem dróg miejskich, umożliwiającego prawidłową obsługę nowej zabudowy wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną.

W projekcie planu starano się uwzględnić kryteria zrównoważonego rozwoju, poprzez wprowadzenie możliwie jak największych obszarów biologicznie czynnych, nie blokując jednocześnie rozwoju inwestycji. Zadaniem planowania przestrzennego jest zapewnienie utrzymania warunków równowagi przyrodniczej oraz racjonalna gospodarka zasobami środowiska.

6. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Realizacja ustaleń projektu planu nie wpłynie negatywnie na obszary Natura 2000, najbliższe z nich są oddalone ok. 6 km od projektu planu w kierunku wschodnim: Puszcza Knyszyńska i Ostoja Knyszyńska (rys. 7). Należy nadmienić, że nie będą pod wpływem negatywnego oddziaływania zrealizowanych inwestycji w projekcie planu powierzchniowe formy ochrony przyrody na terenie (najbliżej granicy planu – Rezerwat Las Zwierzyniecki, odległ. ok. 5 km na północny- zachód) oraz drzewa będące pomnikami przyrody.

Niewielki fragment lasu na północy znajduje się obszarze podstawowego systemu przyrodniczego wyznaczonego w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania*

przestrzennego miasta Białegostoku, zaś fragmenty zachodzącej na obszar opracowania doliny rzecznej należą do systemu przyrodniczego wspomagającego. Niewielki odcinek na północy to również łącznik systemu przyrodniczego. Większość opracowywanego obszaru stanowią tereny niezabudowane: pastwiska, łąki, trawniki, zieleń przy zabudowie mieszkaniowej. Mniejszy udział stanowią drobne powierzchniowo tereny leśne oraz tereny z zaawansowaną sukcesją leśną. Fragmenty planu na północy znajdują się w zasięgu doliny rzecznej, a ciek spod Dojlid Górnych przepływa za wschodnią granicą opracowania.

Ciek spod Dojlid Górnych uchodzi do rzeki Białej znajdującej się dalej na północ. Korytarz ekologiczny doliny Białej i jej dopływów stanowi w skali lokalnej najważniejszy ciąg ekologiczny za pośrednictwem, którego realizują się związki pomiędzy Puszczą Knyszyńską, Stawami Dojlidzkimi i Doliną Supraśli. Odgałęzienia tego systemu pozwalają na wzajemne powiązania większych kompleksów leśnych i terenów otwartych na terenie miasta i poza nim. Te naturalne związki mają ogromne znaczenie dla podtrzymania i odnawiania populacji zwierząt i roślin na terenie miasta. Są to główne ostoje różnorodności biologicznej.

Sąsiedztwo zarówno od strony północnej, jak i południowej stanowią większe płaty zbiorowisk leśnych. Są one częścią systemu ekologicznego przyczyniającą się do zachowania równowagi przyrodniczej oraz trwałości procesów biologicznych. Mają ogromne znaczenie dla podtrzymania i odnawiania populacji zwierząt i roślin na terenie miasta. Tereny zielone, zadrzewione spełniają istotną rolę w kształtowaniu mikroklimatu, stanowią duże bogactwo ekologiczne.

Otaczające projekt planu od strony wschodniej, zachodniej i południowej sąsiadujące gminy stanowią w większości tereny niezabudowane.

7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Omawiany obszar planu nie jest objęty ochroną. Realizacja ustaleń projektu planu nie wpłynie negatywnie na obszary Natura 2000, najbliższe z nich są oddalone ok. 6 km od projektu planu w kierunku wschodnim: Puszcza Knyszyńska i Ostoja Knyszyńska (rys. 7). Należy nadmienić, że nie będą pod wpływem negatywnego oddziaływania zrealizowanych inwestycji w projekcie planu powierzchniowe formy ochrony przyrody na terenie (najbliżej granicy planu – Rezerwat Las Zwierzyniecki, odległ. ok. 5 km na północny- zachód) oraz drzewa będące pomnikami przyrody.

W wyniku realizacji projektu planu dojdzie do uszczuplenia powierzchni biologicznie czynnej w związku z przeznaczeniem części terenu pod inwestycje, realizację nowej zabudowy. Wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz obsługujących ją dróg na tereny dotychczas niezabudowane będzie się wiązało z przekształceniami w środowisku typowymi dla terenów nowych inwestycji w zakresie rzeźby, powierzchni biologicznie czynnych, klimatu, roślinności, krajobrazu, bioróżnorodności, zagrożeń odpadami czy zagrożeń hałasem.

W możliwie największym stopniu powinny zostać zachowane zbiorowiska roślinności naturalnej, zbiorowiska leśne, oraz fragmenty doliny rzecznej, co jest istotne z punktu widzenia zachowania różnorodności biologicznej i prowadzenia zrównoważonego rozwoju w mieście.

Skupiska drzew są jednym z czynników decydujących o komforcie życia w mieście, mającym jednocześnie istotny wpływ na samopoczucie i zdrowie mieszkańców. Spełniają szereg podstawowych funkcji ekologicznych, ochronnych i estetycznych niezbędnych człowiekowi: pochłaniają i neutralizują zanieczyszczenia, poprawiają mikroklimat miasta, regulują stosunki termiczno-wilgotnościowe, zapewniają cień, tworzą bariery ochronne tłumiące hałas, tworzą krajobraz miasta, zapewniają codzienny kontakt mieszkańców z naturą pozwalając zregenerować siły fizyczne i psychiczne. Bogate zespoły przyrodnicze pozwalają obcować na co dzień z przyrodą i odpoczywać na łonie natury. Są one ponadto siedliskiem wielu zwierząt. Walory krajobrazowe tego terenu powinny zostać zachowane.

Dbanie o strukturę funkcjonalno-przestrzenną, utrzymanie w planowaniu przestrzennym priorytetu ochrony lokalnych wartości środowiskowych, uwzględnienie zachowania terenów zieleni to działania mogące obniżyć podatność miasta na zjawiska klimatyczne przy zmieniających się warunkach klimatycznych. Tereny zieleni pełnią nadrzędne funkcje przyrodnicze, głównie klimatyczną, hydrologiczną i biologiczną oraz podporządkowane im funkcje pozaprzyrodnicze, w tym wypoczynkową, estetyczną czy mieszkaniową. Niestety obserwowana jest stała presja na tereny i sukcesywne osłabianie sprawności systemu przyrodniczego miasta poprzez wprowadzanie zabudowy oraz niewystarczającą ochronę istniejących zasobów terenów zielonych. Dlatego w planie powinno się w maksymalny sposób wykorzystać istniejące naturalne kompleksy zieleni w kształtowaniu zieleni tej części osiedla.

W ogólnym ujęciu urbanistycznym prywatne i publiczne tereny zieleni mogą łącznie tworzyć zielone łańcuchy. Które mogą pozytywnie wpływać na ogólną estetykę miasta, ale również na jego klimat i przyrodę. Niewątpliwie zieleń w mieście odgrywa bardzo ważną rolę, a jej obecność (lub jej brak) bezpośrednio wpływa na życie mieszkańców. Naszym obowiązkiem jest więc nie tylko dbać o istniejące tereny zieleni, ale również inicjować i wspierać powstawanie nowych, także tych najmniejszych. Drzewa przeciwdziałają miejskim wyspom ciepła, dają cień, obniżają temperaturę w upalne dni i oczyszczają powietrze. Warto je sadzić, chronić oraz o nie dbać.

Ważne jest kształtowanie zagospodarowania w sposób umożliwiający migrację drobnej fauny. Zrozumienie sieci powiązań w przyrodzie pozwala na zrozumienie, a właściwie na przypomnienie sobie, że jesteśmy integralną częścią ekosystemu i że przyroda nie może być traktowana jedynie jako tło do realizacji naszych działań i ambicji. Taka antropocentryczna perspektywa może mieć bowiem tragiczne skutki, których konsekwencje poniosą najbliższe nam osoby – nasze dzieci, wnuki i kolejne pokolenia. Mając na uwadze konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju, należy zadbać o wyrównanie potencjałów między terenami o charakterze otwartym i zabudowanym. Struktury zieleni zapewniają miastu podniesienie standardów jakości życia (łagodzenie uciążliwości klimatu miejskiego i poprawa estetyki miasta). Dodatkowo na takich terenach zatrzymywana, retencjonowana jest woda deszczowa, co przyczynia się do spowolnienia lub redukcji odpływu oraz poprawy bilansu wodnego zlewni. Infiltracja, czyli wsiąkanie wód do gruntu, jest najprostszym sposobem zagospodarowania wód deszczowych w miejscu powstania opadu i zasilania wód gruntowych. Zachowanie przyrody w miastach stanowi szczególny przykład zrównoważonego rozwoju.

Najcenniejszym i jednocześnie najwrażliwszym gatunkiem na terenach rolniczych jest ortolan, którego stanowiska znajdują się przy ul. Pszenicznej i ul. Margerytki. Tereny rolnicze, poza strefą wilgotnych dolin rzecznych stanowią atrakcyjne działki pod zabudowę. Zaprzestanie

użytkowania i zabudowa terenów rolniczych jest aktualnie największym zagrożeniem dla ptaków gnieżdżących się w tym typie krajobrazu. Zabudowa terenów przy ul. Margerytki wkroczy w terytoria żerującego tam derkacza, lerka, czy gąsiorka. Niestety użytkowanie rolnicze terenów należących do miasta nie ma przed sobą większych perspektyw, w przeciwieństwie do zabudowy jednorodzinnej. Można się spodziewać stopniowego wycofywania się wymienionych powyżej gatunków wraz ze zmianami krajobrazu na tych osiedlach.

Na obszarze objętym opracowaniem zinwentaryzowano występowanie gatunków awifauny objętych ochroną ścisłą: derkacza Crex crex, gąsiorka Lanius collurio, lerka Lullula arborea, ortolana Emberiza hortulana oraz objętego ochroną częściową jeża wschodniego Erinaceus roumanicus wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022, poz. 2380).

Tabela 2 Wykaz gatunków zwierząt występujących w obszarze projektu planu, chronionych na podstawie prawa polskiego i Unii Europejskiej

gatunki zwierząt	**gatunki objęte ochroną ścisłą na podst. rozp. MŚ***	**gatunki objęte ochroną częściową na podst. rozp. MŚ***	**gatunki ujęte w Dyrektywie Ptasiej ****	**ściśle chronione gatunki w konwencji berneńskiej *****
derkacz *Crex crex*	+ wymaga ochrony czynnej		+ I Załącznik	+ Załącznik II
gąsiorek *Lanius collurio*	+		+ I Załącznik	+
lerka *Lullula arborea*	+		+ I Załącznik	
Ortolan *Emberiza hortulana*	+		+ I Załącznik	
jeż wschodni *Erinaceus roumanicus*		+		

* Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022, poz. 2380)

** Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U.UE.L.10.20.7)

*** Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Dz.U.UE.L. z 1982 Nr 38, poz. 3 oraz Dz.U.UE-sp. z 2011 Nr 14, poz. 282)

W stosunku do dziko występujących zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą (tab. 2), z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej, wprowadza się m.in. zakaz:
- umyślnego zabijania, okaleczania lub chwytania,
- umyślnego niszczenia ich jaj lub form rozwojowych,
- zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków,
- niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania,
- niszczenia, usuwania lub uszkadzania gniazd,
- umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca.

Wprowadzono dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

Poniżej przedstawiono wybrane sposoby ochrony gatunków polegające na:

- zabezpieczaniu ostoi, stanowisk i siedlisk zwierząt przed zagrożeniami zewnętrznymi,
- wykonywaniu zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan populacji lub siedlisk zwierząt polegających na:
  a) renaturyzacji i odtwarzaniu siedlisk,
  b) utrzymywania lub odtwarzania właściwych dla gatunku stosunków wodnych, stanu gleby lub wody
  c) zapobiegania sukcesji roślinnej przez wypas, koszenie, wycinanie drzew i krzewów oraz usuwaniu biomasy.
  d) odtwarzania oraz zakładania nowych zadrzewień,
  e) ochronie i odtwarzaniu zasobów martwego drewna i drzew z dziuplami w lasach i zadrzewieniach,
  f) budowie sztucznych miejsc lęgowych, wodopojów,
  g) dostosowania sposobów i terminów wykonywania prac agrotechnicznych, leśnych, budowlanych (w tym hydrotechnicznych), remontowych i innych tak, aby zminimalizować ich wpływ na zwierzęta i ich siedliska,
  h) tworzeniu i utrzymywaniu korytarzy ekologicznych,
  i) regulacji liczebności roślin, grzybów i zwierząt mających wpływ na gatunki objęte ochroną,
- wspomaganiu rozmnażania się gatunku na stanowiskach naturalnych,
- przenoszenie zwierząt zagrożonych na nowe stanowiska.

Zagrożeniem dla środowiska wpływającym niekorzystnie na wody gruntowe i gleby są zlokalizowane, głównie przy zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej bezodpływowe zbiorniki podziemne na ścieki, tzw. szamba (zwłaszcza w przypadku ich nieszczelności bądź innych niedociągnięć w budowie). Ścieki z opróżniania szamba lub przesiąki do gruntu w przypadku posiadania nieszczelnych szamb mogą grozić zanieczyszczeniem bakteriologicznym i chemicznym gleby oraz wody. Ścieki odprowadzane z gospodarstw domowych oprócz znacznej ilości wody zawierają odchody, resztki pożywienia, mydła i środki piorące, detergenty, papier toaletowy, niekiedy również błoto, piasek, kawałki ścierek czy gąbek. W tym wszystkim jest duża ilość fermentujących substancji organicznych, bakterii, wirusów chorobotwórczych. Ścieki szybko ulegają więc procesowi fermentacji, jednocześnie błyskawicznie rozwijają się w nich szkodliwe dla zdrowia mikroorganizmy oraz pasożyty. Szambo musi być całkowicie szczelne, aby nie wystąpił wyciek nieczystości do gruntu i nie doszło do zanieczyszczenia wód gruntowych. Niezbędne jest szybkie objęcie przedmiotowego terenu scentralizowanym systemem gospodarki wodno – ściekowej.

Na terenach o symbolach: 19MN, 24MN, 25MN, 26MN, 27MN i 28MN zlokalizowany jest gazociąg wysokiego ciśnienia. Skutkiem ewentualnej awarii gazociągu byłoby uwalnianie się gazu do atmosfery, a to z kolei może spowodować pożar, wybuch, czy też skażenie toksyczne. W związku z tym na terenach tych obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu na podstawie przepisów w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie.

8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PLANU

W trakcie opracowywania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wzięto pod uwagę plany o zasięgu miejskim, wojewódzkim i krajowym, a także takie programy jak: *Programu ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej*, *Strategiczną mapę hałasu miasta Białystok*, *Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego* oraz dane wynikające z monitoringu środowiskowego.

Budowa innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju jest wymogiem nowoczesnej *Polityki ekologicznej państwa 2030 (PEP2030).* Zrównoważony rozwój oznacza stabilny wzrost gospodarczy powiązany z racjonalną gospodarką zasobami środowiskowymi i respektowaniem praw człowieka. Rolą polityki ekologicznej jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego państwa. Szczególne znaczenie w osiągnięciu celów polityki ekologicznej przypisane jest jednostkom samorządu terytorialnego. W ich gestii leży racjonalne planowanie zagospodarowania przestrzennego, które pomaga chronić ludność przed zanieczyszczeniami powietrza i hałasem, suszami i powodziami oraz stratami przez nie powodowanymi, jak również przyrodę przed nadmierną presją.

Użytkowanie zasobów przyrodniczych to prawo obywateli, a jednocześnie obowiązek władz publicznych, polegający na tym, aby zapewnić trwały dostęp do tychże zasobów przyszłym pokoleniom. Do najważniejszych wyzwań w dziedzinie ochrony środowiska należy zrównoważone, oszczędne i racjonalne gospodarowanie jego zasobami naturalnymi. Podejmowanie wysiłków na rzecz zapewnienia dostępu do tych zasobów następnym pokoleniom jest szczególnie istotne w świetle postępującej urbanizacji, która, tworząc bodźce dla rozwoju gospodarczego, będzie zwiększała presje na zasoby pożywienia, wody i energii.

Dla wspierania zrównoważonego rozwoju miast kluczowe znaczenie będzie mieć dalsze wdrażanie polityki w zakresie zrównoważonego planowania i projektowania przestrzeni miejskiej, w tym zapobieganie rozlewaniu się miast. Inteligentne mechanizmy planowania i zarządzania mogą wpływać na zachowania dotyczące mobilności, popychając je w kierunku bardziej zrównoważonych form transportu i zmniejszenia zapotrzebowania na transport. Mogą one również zwiększyć efektywność energetyczną budynków, zmniejszając presję na środowisko i jednocześnie poprawiając jakość życia człowieka. Dobrze zaplanowane obszary miejskie, zapewniające łatwy dostęp do naturalnych terenów zielonych, w tym zwłaszcza terenów nadrzecznych oraz umożliwiające tworzenie zielonej i błękitnej infrastruktury miejskiej, mogą dawać korzyści dla zdrowia i jakości życia człowieka, także łagodzić odczuwalne przez mieszkańców miast skutki zmian klimatu.

Zadaniem korytarzy i klinów napowietrzających jest wentylowanie miast. Mają one pompować świeże powietrze z zielonych obszarów do centrów miast, w tym do wysp ciepła. W tym celu potrzebne są wolne od zabudowy przestrzenie prowadzące z peryferii w głąb miasta. Naturalne – jak rzeki czy tereny zielone jednocześnie oczyszczające miejskie powietrze – lub sztuczne (jak tory kolejowe czy szerokie drogi). W związku z tym konieczne jest wprowadzenie zapisów ograniczających zabudowę korytarzy i klinów napowietrzających, korytarzy ekologicznych i dolin rzecznych, szczególnie w ośrodkach miejskich. Preferowaną formą ochrony akustycznej na terenach pełniących funkcje korytarzy i klinów napowietrzających

powinny być nasadzenia roślinne z roślin gęsto ulistnionych. Prawidłowe kształtowanie oraz ochrona krajobrazu mogą odegrać kluczową rolę w utrzymaniu łączności ekologicznej w środowisku. Planowanie przestrzenne uwzględniające ważne elementy krajobrazu oraz środowiska przyrodniczego jest w stanie zagwarantować utrzymanie oraz odbudowywanie łączności ekologicznej w środowisku.

W najbliższych latach skutki zmian klimatu w Polsce mogą stać się coraz bardziej odczuwalne. Efektem zmian klimatu będzie zwiększanie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę kraju. Jednym z głównych wyzwań dla zrównoważonego rozwoju w Polsce jest więc dostosowanie się do zmian klimatu poprzez poprawę odporności poszczególnych sektorów gospodarki. Obok działań adaptacyjnych Polska kontynuować powinna podejmowanie wysiłków na rzecz łagodzenia zmian klimatu i zmniejszenia koncentracji dwutlenku węgla w powietrzu. Zwrot w kierunku zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych będzie wymagał energicznych i skoordynowanych działań w różnych sektorach gospodarki, a prowadzona polityka klimatyczna będzie w dalszym ciągu stymulować korzystanie z czystych technologii.

Ustalenia planistyczne omawianego dokumentu zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju uwzględniają:

- wymagania ochrony środowiska,
- wyniki monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, hałasu i pól elektromagnetycznych,
- uwzględniono zespoły zieleni wysokiej.

Istotą prowadzenia *Krajowej Polityki Miejskiej 2030* jest stawianie czoła wyzwaniom rozwojowym oraz budowanie warunków do wzmacniania zdolności miast i miejskich obszarów funkcjonalnych do zrównoważonego rozwoju, polepszania jakości życia mieszkańców i budowania odporności na obserwowane zmiany klimatu. Dokument ten wyznacza sześć celów. Wśród nich jest m.in.

- Miasto kompaktowe – oznacza dążenie do rozwoju obszarów miejskich (w zwartości strukturalnej) w sposób zrównoważony i odpowiedzialny oraz do racjonalnego wykorzystania przestrzeni.
- Miasto zielone – oznacza przeciwstawianie się pogłębianiu kryzysu klimatycznego, przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu, ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz odbudowywanie ekosystemów na obszarach miejskich (zwiększanie terenów zieleni oraz ciągłość ekosystemów przenikających się z obszarami zurbanizowanymi).

W realizacji wizji i celów KPM 2030, obowiązują zasady, gdzie jednym z priorytetów jest dbałość o zazielenianie obszarów miejskich, co ma bardzo korzystny wpływ na jakość życia mieszkańców. Każda inwestycja czy pakiet przedsięwzięć na danym obszarze miejskim powinien być analizowany pod kątem ochrony środowiska przyrodniczego i zwiększania powierzchni biologicznie czynnej z zielenią dającą cień oraz zielenią wysoką, która pozytywnie wpływa na odczuwanie skrajnie wysokich temperatur przez mieszkańców miast. Ponadto powinny być uwzględniane zielone dachy czy fasady oraz różne formy retencjonowania wody. W projekcie planu wskazuje się udział powierzchni biologicznie czynnej do zachowania. Wyznaczone zostały również niewielkie tereny zieleni urządzonej, fragmenty leśne oraz zespoły zieleni wysokiej. Wskazano również wartościowe drzewa i szpalery drzew do zachowania.

Wśród kluczowych wyzwań obszarów miejskich w *KPM 2030* jest m.in.:

- Niwelowanie negatywnych skutków zmian klimatu w miastach – wprowadzenie standardu ochrony i kształtowania zieleni w procesach inwestycyjnych, upodmiotowienie prawne „błękitno-zielonej" infrastruktury, gospodarowanie zasobami wodnymi w układzie zlewniowym (w tym m.in. tworzenie systemów rozproszonej retencji, projektowanie pasów przydrożnych z wykorzystaniem zielonej retencji, kształtowanie zieleni w formie wklęsłej), mechanizmy finansowe, legislacyjne i organizacyjne na rzecz zwiększenia naturalnej retencji, przeciwdziałanie powodziom miejskim oraz suszom i ich skutkom poprzez zmiany legislacyjne (w tym m.in. wyeliminowanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, prowadzenie polityki informacyjnej z zakresu retencji wodnej oraz zachowania powierzchni przepuszczalnych i biologicznie czynnych), wprowadzenie planu zarządzania błękitno - zieloną infrastrukturą miasta jako realizacji rekomendacji opracowania „planu zazieleniania", zawartej w unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 (w tym m.in. plan zarządzania drzewostanem miejskim).
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego w miastach – zmiany legislacyjne zwiększające możliwość rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury na terenach intensywnie zagospodarowanych (ochrona terenów zieleni przed nadmierną zabudową powierzchniami szczelnymi oraz ochrona terenów „dzikiej" zieleni, które pełnią istotną rolę w kontekście adaptacji o zmian klimatu, np. pełniąc funkcje retencyjne), ujednolicenie planowania z zakresu ochrony powietrza w miastach, niwelowanie głównych źródeł niskiej emisji w transporcie oraz ograniczenie hałasu (ograniczenie ruchu samochodowego).

Celem Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku jest zdefiniowanie wspólnego podejścia do unikania, zapobiegania lub zmniejszania szkodliwych skutków narażenia na działanie hałasu, w tym jego dokuczliwości, w oparciu o ustalone priorytety. W tym celu wykorzystano *Strategiczną mapę hałasu miasta Białystok z 2022 r.* oraz *Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego* z 2024 r. W projekcie planu ustalono odnoszenie hałasu w środowisku zgodnie z obowiązującymi przepisami w stosunku do terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów mieszkaniowo-usługowych oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych. W budynkach mieszkalnych jednorodzinnych i usługowych z zakresu oświaty i z zakresu opieki społecznej ustalono zapewnienie wymagań dotyczących zabezpieczenia budynków przed hałasem np. poprzez zastosowanie materiałów elewacyjnych, stolarki okiennej i drzwiowej o odpowiedniej izolacyjności akustycznej oraz ścian kurtynowych.

Wobec tego spełniono przesłanki z *Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego* odnośnie zmniejszenia skali narażenia mieszkańców miasta na ponadnormatywny poziom hałasu emitowanego przez środki transportu i sektor gospodarczy.

W związku z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym ustalono obsługę telekomunikacyjną w zakresie łączności bezprzewodowej telefonii i internetu z istniejącej stacji bazowej telefonii cyfrowej zlokalizowanej na obszarze objętym planem i poza jego granicami oraz projektowanych stacji bazowych telefonii cyfrowej i internetowych lokalizowanych na istniejących i projektowanych budynkach.

W odniesieniu do istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły obejmuje działania zmierzające do spełnienia celów *Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE* w zakresie osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód: przez wody powierzchniowe dobrego stanu chemicznego

i ekologicznego, natomiast przez wody podziemne dobrego stanu chemicznego i ilościowego. *Plan* ten stanowi fundament podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. Zgodnie z podziałem topograficznym zlewni na terenie miasta północno-wschodnia część należy do zlewni Białej, a dokładnie do Cieku spod Dojlid Górnych. Natomiast południowo-zachodnia część znajduje się w zlewni Horodnianki. Obie zlewnie wchodzą docelowo w skład zlewni Wisły. Niewielkie fragmenty na północy znajdują się w dolinie rzecznej. Ciek spod Dojlid Górnych od strony północnej i częściowo wschodniej sąsiaduje z projektem planu. Pozostawione w projekcie planu powierzchnie biologicznie czynne na terenach inwestycyjnych, tereny zieleni urządzonej oraz fragmenty leśne będą spowalniały odpływ powierzchniowy oraz poprawiały bilans wodny zlewni. W zakresie zagospodarowania terenów okresowo podmokłych, z wysokim poziomem wód gruntowych ustalono zagospodarowanie powierzchni utwardzonych, dojść, dojazdów i parkingów z wykorzystaniem materiałów naturalnych, przepuszczalnych oraz zakazano lokalizacji kondygnacji podziemnych i fundamentowania ciągłego w przypadku realizacji ogrodzeń. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań antropogenicznych w zlewni mających wpływ na wody podziemne.

Cele zawarte w *Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych* dążą do poprawy jakości wód poprzez m.in. wyposażenie aglomeracji w system kanalizacyjny. Realizacja celów *KPOŚK* jest przyjazna środowisku ze względu na zamierzenia i bezpośrednią realizację wymagań ochrony środowiska poprzez np. zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych (rozbudowa sieci kanalizacyjnej) i poprawę warunków sanitarnych ludności. W projekcie planu ustalono, ogólnomiejską sieć kanalizacji sanitarnej podstawowym systemem odprowadzenia ścieków komunalnych. Dopuszczono odprowadzanie ścieków do innych systemów kanalizacji sanitarnej, spełniających warunki dotyczące zbiorowego odprowadzania ścieków, określone w przepisach o zbiorowym odprowadzeniu ścieków.

Założenia projektu planu przy uwzględnieniu działań w *Planie Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030* przekładają się na osiągnięcie celu głównego *Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*, jakim jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Nie przewiduje się, by zamierzenia projektu planu miejscowego wpłynęły negatywnie na zmianę klimatu.

Obowiązek zachowania powierzchni biologicznie czynnej, terenów zieleni urządzonej, fragmentów terenów leśnych oraz częściowa ochrona zespołów zieleni wysokiej ograniczy negatywne skutki susz i powodzi. Zieleń pełni wiele funkcji, w tym przyrodniczą, klimatyczną, hydrologiczną. Zagospodarowanie zielenią w pasach drogowych ulic oraz uwzględnienie zieleni wysokiej na parkingach będzie wpływać na lokalny klimat. Rzeźba terenu będzie kształtowana tak, by umożliwić retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności. Ponadto dostosowano ustalenia dotyczące zapotrzebowania na energię elektryczną, jak i cieplną przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Powyższe ustalenia są zgodne z celami zawartymi w *SPA2030* by uwzględniać zmiany klimatyczne dla miast poprzez m.in. adaptację instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych do zwiększonych opadów nawalnych, małą retencję miejską oraz zwiększenie obszarów terenów zieleni i wodnych w mieście, wymianę szczelnych powierzchni gruntu na przepuszczalne.

9. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE PROJEKTU PLANU, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

Biorąc pod uwagę lokalizację najbliższych (względem położenia opracowywanego planu) obszarów Natura 2000 (rys. 7) - Puszczę Knyszyńską (kod PLB200003), Ostoję Knyszyńską (kod PLH200006), ich zadania ochronne a także cel i geograficzny zasięg projektu planu, nie przewiduje się negatywnych oddziaływań omawianego terenu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.

Realizacja ustaleń projektu planu nie spowoduje zanieczyszczenia wód, fragmentacji obszarów leśnych oraz przesuszenia terenów podmokłych i zaniku siedlisk łęgowych, torfowiskowych i źródliskowych w obszarze Ostoi Knyszyńskiej jako specjalnego obszaru ochrony siedlisk (SOO). Projekt planu nie wpłynie ponadto na zwiększenie presji turystyczno-rekreacyjnej i zanieczyszczenie wód będącymi głównymi zagrożeniami na terenie Puszczy Knyszyńskiej będącej obszarem specjalnej ochrony ptaków (OSO), której zadaniem jest ochrona przestrzeni życiowej ptaków, rozumiana głównie jako zachowanie krajobrazu leśnego Puszczy Knyszyńskiej oraz zachowanie bądź odtworzenie niektórych elementów tego krajobrazu.

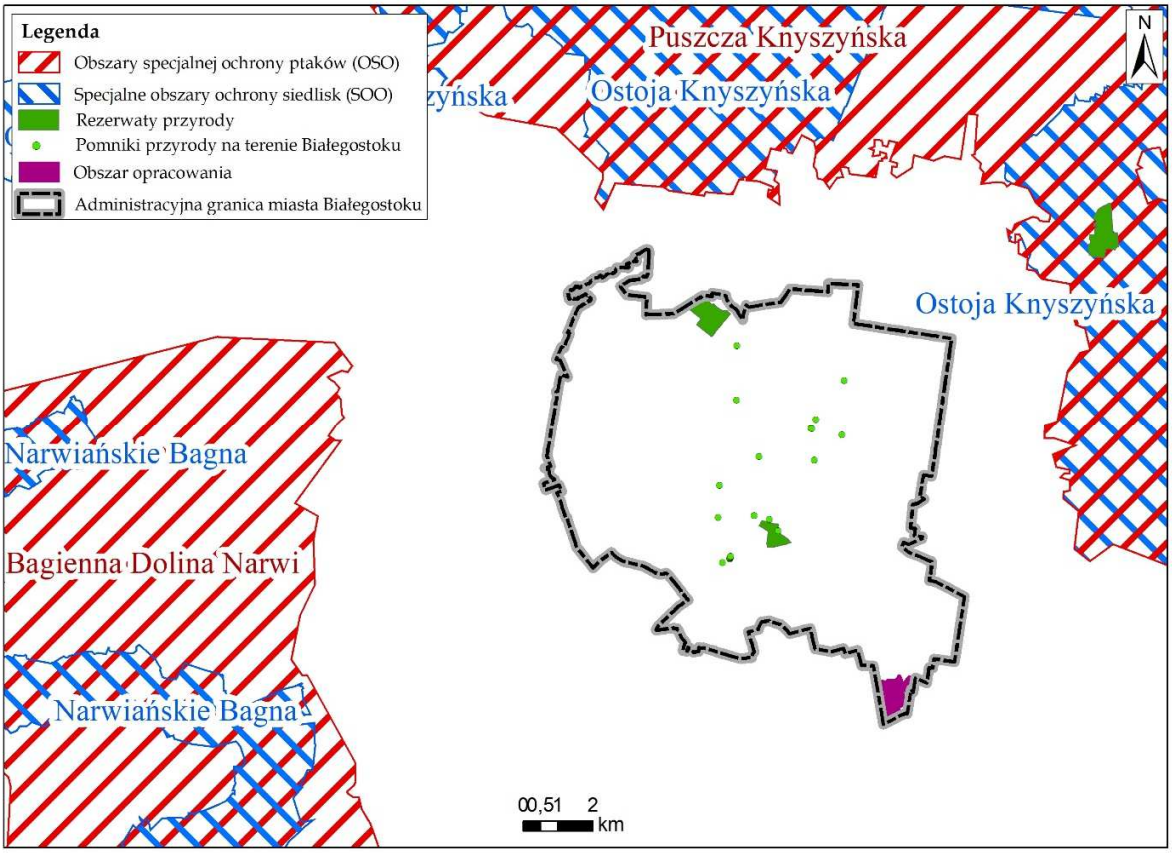

Rysunek 7 Lokalizacja obszaru projektu planu względem najbliższych form ochrony przyrody

W związku z informacjami przedstawionymi we wcześniejszych rozdziałach, postanowiono przedstawić potencjalny wpływ realizacji ustaleń projektu planu na poszczególne elementy środowiska (tabela 2) w skali lokalnej.

Tabela 3 Wpływ realizacji ustaleń projektu planu na poszczególne elementy środowiska

Elementy środowiska	**Sposób oddziaływania**	**Typ oddziaływań** [1)]
Różnorodność biologiczna	zachowanie fragmentów zieleni urządzonej, terenów leśnych	+ D B
	wkomponowanie w przyszłe zagospodarowanie terenu pojedynczych wartościowych drzew oraz szpalerów drzew	+ D B
	zmiana przeznaczenia terenu leśnego na cele nieleśne,	- D S B
Zwierzęta	ograniczenie miejsc bytowania lokalnej fauny na terenach dotychczas niezabudowanych,	- D S B
	umożliwienie dalszego bytowania (ewentualnie gniazdowania) zwierząt na obszarach z zachowanym drzewostanem,	+ D B
Ludzie	stosowanie scentralizowanego systemu ogrzewania budynków lub proekologicznych nośników energii zapewni odpowiednią jakość powietrza,	+ D S B
	wprowadzenie klasyfikacji obszarów planistycznych ze względu na dopuszczalny poziom hałasu w środowisku zgodnie z obowiązującymi przepisami	+ D S B/P
Rośliny	zmiana części dotychczasowych zbiorowisk na tereny przeznaczone pod zabudowę,	- D S B
	w zakresie kształtowania zieleni zagospodarowanie zielenią w formie kompozycji wielostopniowej (drzew, krzewów i roślin okrywowych)	+ D S B
	wkomponowanie istniejących drzew i naturalnych kompleksów zieleni wysokiej w zagospodarowanie zieleni towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej,	+ D S B
	zagospodarowanie zielenią w pasach drogowych ulic oraz w przypadku budowy parkingów,	+ D S B
	zachowanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej na terenie planistycznym,	+ D S B
Woda	spływy i infiltracja zanieczyszczonych wód opadowych z powierzchni utwardzonych, parkingów terenowych,	- D S B/P
	funkcjonowanie scentralizowanego systemu wodno - kanalizacyjnego,	+ D S B
	zapewnienie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej ułatwiającej wsiąkanie wód opadowych zapewniającej prawidłowy obieg wody w przyrodzie,	+ D S B
	kształtowanie rzeźby terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności i inne,	+ D S B
	zastosowanie materiałów naturalnych, przepuszczalnych, przy dojściach, dojazdach, parkingach na terenach okresowo podmokłych,	+ D S B
Powietrze	stosowania lokalnych lub indywidualnych źródeł ciepła wytwarzanego w procesach proekologicznych, wykorzystania ciepła z projektowanej sieci ciepłowniczej,	+ D S B
	emisja zanieczyszczeń z indywidualnych źródeł ciepła (głównie spalania paliw stałych) oraz z ruchu pojazdów,	- D S B W
	kształtowanie zieleni przyulicznej i zachowanie minimalnego terenu biologicznie czynnego,	+ P D

Elementy środowiska	**Sposób oddziaływania**	**Typ oddziaływań [1)]**
Powierzchnia ziemi	kształtowanie powierzchni terenu podczas etapu budowy,	- D/Ś S B
	ograniczona powierzchnia zabudowy,	+ D S B/P
	wzrost udziału powierzchni zainwestowanych	- D S B
	zachowanie minimalnej powierzchni terenów biologicznie czynnych,	+ D S B
	kształtowanie rzeźby terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności i inne,	+ D S B
Krajobraz	kształtowanie krajobrazu terenów zurbanizowanych z uporządkowaną zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz usługową przy wykorzystaniu zespołów zieleni wysokiej, a także ochrony wartościowego drzewostanu,	+ D S B
Klimat	maksymalne wkomponowanie w projektowane zagospodarowanie zespołów zieleni wysokiej, wartościowego drzewostanu wpłynie lokalnie w sposób korzystny na mikroklimat i cyrkulację powietrza,	+ D/Śr B
	zmiana klimatu lokalnego wynikająca ze zwiększenia terenów zabudowanych,	- D S B
Zasoby naturalne	wyłączenie części terenu pod zabudowę z powierzchni leśnej, biologicznie czynnej,	- K/Ś S B
	zasolenie gleby powodowane usuwaniem śliskości w okresie zimowym,	- Ś S B/P
	zachowanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej,	+ D S B
	ograniczona powierzchnia zabudowy,	+ D S B
Zabytki	brak	-
Dobra materialne	dostosowanie ustaleń do potrzeb społecznych.	+ S B

[1)] Typy oddziaływań na środowisko:
D – długoterminowe, Śr – średnioterminowe, K – krótkoterminowe, Ch - chwilowe, S – stałe, B – bezpośrednie, P – pośrednie, W – wtórne, „+" - pozytywne, „-" - negatywne

Oddziaływanie skumulowane na środowisko wynikające z realizacji ustaleń projektu planu wystąpi na etapie inwestycyjnym lokalnie poprzez zwiększenie poziomu hałasu, ilości zanieczyszczeń spalinami oraz zanieczyszczenie gruntu produktami ropopochodnymi z ciężkiego sprzętu budowlanego. Ze względu na proponowany rodzaj i skalę inwestycji zawartą w projekcie planu, uciążliwości te będą krótko- bądź średnioterminowe (prowadzone w ściśle określonym czasie).

Omawiany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć. W chwili obecnej niemożliwe jest bardziej szczegółowe określenie ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć. Wymaga to szerszego rozpatrzenia podczas poddania inwestycji ocenie oddziaływania na środowisko, przy wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na wniosek podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia. Podczas tej procedury uwzględni się wpływ danej inwestycji na poszczególne elementy środowiska i wyeliminowanie zagrożeń. Projekt planu jest w tym względzie zbyt ogólny nie określając bliżej charakteru inwestycji.

10. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

W związku z informacjami przedstawionymi we wcześniejszych rozdziałach, w dalszej części pracy odniesiono się jedynie do środowiska w zasięgu terenu objętego projektem planu.

10.1. Ustalenia projektu planu ograniczające lub eliminujące negatywny wpływ na środowisko i zdrowie ludzi

w zakresie kształtowania zieleni:

- ustala się:
  - zagospodarowanie zielenią w formie kompozycji wielostopniowej (np. drzew, krzewów i roślin okrywowych);
  - wkomponowanie istniejących drzew i naturalnych kompleksów zieleni wysokiej w zagospodarowanie zieleni towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej,
  - kształtowanie rzeźby terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności i inne,
  - uwzględnienie w zagospodarowaniu terenu istniejących i projektowanych szpalerów drzew, oznaczonych odpowiednio na rysunku planu – do zachowania i uzupełnień,
  - w przypadku budowy parkingów (nie dotyczy parkingów wielopoziomowych i na terenach komunikacji drogowej publicznej) – zagospodarowanie terenu z uwzględnieniem zieleni w proporcji co najmniej 1 drzewo na 5 miejsc postojowych w obrębie parkingu lub po jego obrysie,
  - zagospodarowanie zielenią w pasach drogowych ulic z zastosowaniem gatunków drzew i krzewów odpowiednich do nasadzeń przyulicznych pod względem estetyki i odporności; w miejscach wolnych od infrastruktury technicznej oraz z zachowaniem zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszych,
- w zakresie zagospodarowania części terenów z zespołami zieleni wysokiej oznaczonych odpowiednio na rysunku planu:
  a) ustala się:
     - utrzymanie istniejących zespołów zieleni wysokiej oraz jej uzupełnienie,
     - maksymalne wkomponowanie istniejących drzew w projektowane zagospodarowanie,
     - zachowanie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej – zgodnie z ustaleniami szczegółowymi,
     - wprowadzenie nowych nasadzeń drzew, krzewów i roślinności z uwzględnieniem warunków siedliskowych;
  b) dopuszcza się lokalizajcję zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wyłącznie w formie wolno stojacej – zgodnie z ustaleniami szczegółowymi; niezbednych dojść, dojazdów i infrastruktury technicznej.

- w odniesieniu do drzew wartościowych wskazanych do zachowania, tj. brzóz i dębów oznaczonych na rysunku planu:
  - ustala się utrzymanie terenu biologicznie czynnego wokół pnia, a w przypadku braku takiej możliwości, stosowanie nawierzchni przepuszczalnych,
  - ustala się wkomponowanie w projektowane zagospodarowanie,
  - dopuszcza się wycinkę wyłącznie ze względów sanitarnych oraz zagrożenie ludzi lub mienia,
- w zakresie zagospodarowania terenów, oznaczonych na rysunku planu jako okresowo podmokłe z wysokim poziomem wód gruntowych wynikającym z opracowania ekofizjograficznego:
  - ustala się zagospodarowanie powierzchni utwardzonych, dojść, dojazdów i parkingów z wykorzystaniem materiałów i systemów służących retencji wody, w tym materiałów naturalnych, przepuszczalnych – nie dotyczy terenów komunikacji drogowej publicznej i wewnętrznej,
  - zakazuje się lokalizacji kondygnacji podziemnych; fundamentowania ciągłego w przypadku realizacji ogrodzeń,
- tereny o symbolach 1L i 2L należy zagospodarować na podstawie obowiązujących przepisów o lasach,
- na terenach o symbolach: 1ZP, 2ZP, 3ZP i 4ZP:
  - ustala się udział powierzchni biologicznie czynnej – minimum 80%,
  - ustala się zagospodarowanie zielenią w zróżnicowanej formie i kompozycji (np. drzew, krzewów i roślin okrywowych) o wysokim stopniu bioróżnorodności,
  - ustala się wkomponowanie w projektowane zagospodarowanie istniejącego drzewostanu i zadrzewień,
  - ustala się kształtowanie nawierzchni utwardzonych z uwzględnieniem zachowania istniejącego starodrzewu, istniejących i projektowanych ciągów pieszych oraz przyległych przestrzeni publicznych,
  - zakazuje się budowy budynków i lokalizacji parkingów.
- w zależności od przeznaczenia terenu w projekcie planu ustala się minmalną powierzchnię biologicznie czynną:
  - min. 30 % na terenie o symbolu 8MN,
  - min. 40 % na terenach o symbolach: 1MN, 2MN, 3MN, 4MN, 5MN, 6MN, 7MN, 9MN, 10MN, 11MN, 12MN, 13MN, 14MN, 15MN, 16MN, 17MN, 18MN, 19MN, 20MN, 21MN, 22MN, 23MN, 24MN, 25MN, 26MN, 27MN, 28MN i 29MN,
  - na terenach o symbolach: 1MN-U, 2MN-U i 3MN-U w przypadku zabudowy mieszkaniowej -min. 40%, zaś w przypadku zabudowy mieszkaniowo-usługowej i usługowej – min. 30%,
  - min. 80% na terenach o symbolach: 1ZP, 2ZP, 3ZP i 4ZP.

w zakresie ochrony wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych:

- ustala się ogólnomiejską sieć wodociągową jako podstawowy system zaopatrzenia w wodę,
- dopuszcza się zaopatrzenie w wodę z innych systemów wodociągowych, spełniających warunki dotyczące zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
- dopuszcza się korzystanie z własnych ujęć wody, zgodnie z zasadami zawartymi w przepisach Prawa wodnego,

- ustala się ogólnomiejską sieć kanalizacji sanitarnej jako podstawowy system odprowadzenia ścieków komunalnych,
- dopuszcza się odprowadzenie ścieków do innych systemów kanalizacji sanitarnej spełniających warunki dotyczące zbiorowego odprowadzania ścieków, określone w przepisach o zbiorowym odprowadzeniu ścieków lub innych systemów zgodnie z przepisami odrębnymi,
- w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych ustala się następujące odbiorniki wód opadowych i roztopowych:
  - grunt, przy wykorzystaniu systemów retencji wody,
  - rzekę Białą, zlokalizowaną poza granicami planu, za pośrednictwem sieci kanalizacji deszczowej, drenażowej, cieków i rowów,
- dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do ogólnomiejskiej sieci kanalizacji deszczowej: w ul. 1KDZ (Halicka) oraz do innych istniejących i projektowanych ogólnomiejskich sieci kanalizacji deszczowej w sąsiednich ulicach,
- dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do lokalnych lub indywidualnych systemów odprowadzania wód opadowych.

w zakresie ochrony powietrza i pośrednio klimatu:

- w zakresie zaopatrzenia w ciepło ustala się stosowanie lokalnych lub indywidualnych źródeł ciepła, wytwarzanego w procesach:
  a) przetwarzania energii elektrycznej,
  b) odzyskiwania energii (solarnej, gruntowej, wodnej lub zawartej w innych nośnikach),
  c) spalania gazów opałowych, olejów opałowych niskosiarkowych,
  d) wykorzystania ciepła z ogólnomiejskich sieci ciepłowniczych wodnych i parowych zlokalizowanych poza granicami planu,
- w zakresie zaopatrzenia w ciepło dopuszcza się stosowanie:
  a) innych ogólnomiejskich systemów i czynników służących do przesyłania energii,
  b) indywidualnych źródeł ciepła, o mocy nie większej niż 30 kW, wytwarzanego w procesie spalania paliw stałych.

w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi:

- ustala się dopuszczalny poziom hałasu w środowisku:
  - na terenach oznaczonych symbolami od 1MN do 29MN - jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
  - na terenach oznaczonych symbolami od 1MN-U do 3MN-U – jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych,
  - na terenach oznaczonych symbolami: od 1ZP do 4ZP - jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych,
- w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych i usługowych z zakresu oświaty oraz z zakresu opieki społecznej ustala się zapewnienie wymagań dotyczących zabezpieczenia budynków przed hałasem np. poprzez zastosowanie materiałów elewacyjnych, stolarki okiennej i drzwiowej o odpowiedniej izolacyjności akustycznej oraz ścian kurtynowych,
- ustala się obsługę telekomunikacyjną w zakresie łączności bezprzewodowej telefonii i

internetu – z istniejącej stacji bazowej telefonii cyfrowej zlokalizowanej na obszarze objętym planem i poza jego granicami oraz projektowanych stacji bazowych telefonii cyfrowej i internetowych lokalizowanych na istniejących i projektowanych budynkach,
- zakazuje się lokalizacji wolno stojących masztów i wież (tj. nie umieszczanych na budynkach),
- w odniesieniu do istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia zlokalizowanego na terenach oznaczonych symbolami 19MN, 24MN, 25MN, 26MN, 27MN, 28MN i pozostałych sieci gazowych obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu na podstawie przepisów odrębnych w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie.

w zakresie gospodarki odpadami:

- ustala się prowadzenie zagospodarowania odpadów w oparciu o plan gospodarki odpadami,
- na całym obszarze objętym projektem planu wyklucza się przeznaczenie pod teren gospodarowania odpadami.

Na terenie objętym projektem planu ustala się ograniczenie wysokości budynków, budowli oraz instalacji i urządzeń technicznych, w tym lokalizowanych na dachach budynków – do rzędnej 196 m n.p.m.

10.2. Ocena skuteczności wprowadzonych rozwiązań ograniczających lub eliminujących negatywne oddziaływanie ustaleń projektu planu na środowisko, w tym na zdrowie i życie ludzi

Urbanizacja w ujęciu przestrzennego rozwoju miasta jest zjawiskiem naturalnym. W związku z tym przekształcenia zmierzające do zmiany zagospodarowania poszczególnych terenów na obszarze miasta są nieuniknione. Podstawą zamierzonych przekształceń urbanistycznych w przedmiotowym projekcie planu jest konieczność określenia zasad kształtowania zabudowy, przede wszystkim mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze ekstensywnym, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i ekofizjograficznych, w tym obszarów okresowo podmokłych i wysokiego poziom wód gruntowych. Konieczne jest również wyznaczenie ciągów komunikacyjnych w celu kształtowania ciągłości struktury miejskiej.

W zakresie kształtowania zieleni na całym obszarze objętym planem ustalono zagospodarowanie zielenią w formie kompozycji wielostopniowej (drzew, krzewów i roślin okrywowych). Istniejące na całym obszarze drzewa i naturalne kompleksy zieleni wysokiej powinny być wkomponowane w zagospodarowaniu zieleni towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej. Należy uwzględnić istniejące i projektowane szpalery drzew. Rola przyrodnicza zieleni miejskiej, w tym klimatyczna, hydrologiczna i biologiczna, jest wiodącą dla kształtowania jakości i stanu środowiska przyrodniczego w mieście oraz dla stanu sanitarnego miasta. Drzewa, w szczególności duże i stare odgrywają ogromną rolę przyrodniczą i ekologiczną. Poprzez pochłanianie dwutlenku węgla, poprawiają skład powietrza. Oczyszczają powietrze z pyłów i gazów. Zatrzymują one i usuwają z otoczenia szereg składników tworzących smog. Mają

korzystny wpływ na sytuację gruntowo-wodną. Powodują zatrzymanie wody opadowej w strefie korzeniowej i pod koroną oraz magazynują wodę w swoich tkankach.

W zakresie zagospodarowania części terenów z zespołami zieleni wysokiej ustalono utrzymanie istniejących zespołów zieleni wysokiej oraz jej uzupełnienie. Istniejące drzewa zostaną maksymalnie wkomponowane w projektowane zagospodarowanie. Ustalono również wprowadzenie nowych nasadzeń drzew, krzewów i roślinności z uwzględnieniem warunków siedliskowych. Dopuszczono lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wyłącznie w formie wolno stojącej, dopuszczono niezbędne dojścia, dojazdy i infrastrukturę techniczną.

Na wyznaczonych terenach zieleni urządzonej ustalono zagospodarowanie zielenią w zróżnicowanej formie i kompozycji (np. drzew, krzewów i roślin okrywowych) o wysokim stopniu bioróżnorodności. Istniejący drzewostan i zadrzewienia zostaną wkomponowane w projektowane zagospodarowanie. Nawierzchnie utwardzone będą kształtowane z uwzględnieniem zachowania istniejącego starodrzewu, istniejących i projektowanych ciągów pieszych oraz przyległych przestrzeni publicznych. Na terenach tych ustalono udział powierzchni biologicznie czynnej na minimum 80% oraz zakazano budowy budynków i lokalizacji parkingów.

Wskazane do zachowania wartościowe gatunki drzew takie jak brzozy i dęby zostaną wkomponowane w projektowane zagospodarowanie. Ustalono utrzymanie terenu biologicznie czynnego wokół ich pnia, a w przypadku braku takiej możliwości, stosowanie nawierzchni przepuszczalnych. Ich wycinka została dopuszczona ze względów sanitarnych oraz zagrożenie ludzi lub mienia. Zwaloryzowano również i wskazano do zachowania i uzupełnień istniejące szpalery drzew.

Fragmenty terenów leśnych oznaczonych w projekcie planu jako 1L i 2L będą zagospodarowane na podstawie obowiązujących przepisów o lasach.

W przypadku budowy parkingów (nie dotyczy parkingów wielopoziomowych i na terenach komunikacji drogowej publicznej) ustalono zagospodarowanie terenu z uwzględnieniem zieleni w proporcji co najmniej 1 drzewo na 5 miejs postojowych w obrębie parkingu lub po jego obrysie. Roślinność wprowadzona na teren parkingu nie tylko zatrzymuje wodę opadową i ma korzystny wpływ na lokalny mikroklimat, ale też oczyszcza powietrze z kancerogennych produktów spalania paliw, z pyłów i innych zanieczyszczeń. To pierwszy prozdrowotny aspekt roślin na parkingach. Drugi, to pozytywny wpływ na naszą psychikę. Im większa jest utwardzona powierzchnia, tym bardziej nas przytłacza, a odpowiednio rozlokowane rośliny przełamują tę monotonię, dzieląc przestrzeń na mniejsze wnętrza. Stanowią też rodzaj wyróżników, ułatwiajacych orientację w terenie. Poza tym w upalne letnie dni bujna roślinność łagodzi warunki klimatyczne, nawilżając powietrze i rzucając cień. Ustalono również stosowanie, w pasach drogowych ulic gatunków drzew i krzewów odpowiednich do nasadzeń przyulicznych pod względenm estetyki i odporności w miejscach wolnych od infrastruktury technicznej, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszych.

Czynnikiem, który w warunkach silnej antropopresji, może łagodzić jej negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego oraz może wspomagać zachowanie ekologicznych funkcji terenów, jest wprowadzenie obowiązku zachowania powierzchni biologicznie czynnych, zapewniających warunki życia organizmów żywych, produkcji materii organicznej oraz warunki infiltracji wód opadowych i roztopowych do gruntu. W tym celu w projekcie ustalono nieprzekraczalne parametry zabudowy oraz minimalne powierzchnie biologicznie czynne.

Funkcjonowanie na analizowanym terenie scentralizowanego systemu gospodarki wodno-ściekowej z przeznaczeniem do odprowadzenia ścieków do oczyszczalni miejskiej doprowadzi

do zmniejszenia przedostawania się zanieczyszczeń do gleby i wód gruntowych, a w wyniku tego ich migracji do wód powierzchniowych. Ustalono ogólnomiejską sieć wodociągową jako podstawowy system zaopatrzenia w wodę, a ogólnomiejską sieć kanalizacji sanitarnej jako podstawowy system odprowadzenia ścieków komunalnych. Dopuszczono korzystanie z własnych ujęć wody.

Ustalono, że podstawowym odbiornikiem wód opadowych i roztopowych jest grunt (przy wykorzystaniu systemów retencji wody) oraz rzeka Biała (zlokalizowana poza granicami projektu planu, za pośrednictwem sieci kanalizacji deszczowej, drenażowej, cieków i rowów). Dopuszczono odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do lokalnych lub indywidualnych systemów odprowadzania wód opadowych. Pozostawione wszelkie powierzchnie biologicznie czynne, zadrzewione będą spowalniały odpływ powierzchniowy oraz poprawiały bilans wodny zlewni. Infiltracja, czyli wsiąkanie wód do gruntu, jest najprostszym sposobem zagospodarowania wód deszczowych w miejscu powstania opadu i zasilania wód gruntowych. W zakresie kształtowania zieleni ustalono kształtowanie rzeźby terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności i inne.

Na terenach oznaczonych jako okresowo podmokłe z wysokim poziomem wód gruntowych wynikającym z opracowania ekofizjograficznego oraz na terenie oznaczonym w Studium jako wspomagający system przyrodniczy w projekcie planu ustalono parametry dla przyszłej zabudowy i sposób zagospodarowania uwzględniające uwarunkowania środowiskowe i sąsiedztwo istniejących cieków wodnych, zachowując równowagę pomiędzy terenami przyrodniczymi i terenami przeznaczonymi pod zabudowę. Na tym obszarze ustalono zagospodarowanie powierzchni utwardzonych, dojść, dojazdów i parkingów z wykorzystaniem materiałów i systemów służących retencji wody, w tym materiałów naturalnych, przepuszczalnych – nie dotyczy terenów komunikacji drogowej publicznej i wewnętrznej. Prawidłowym zabiegiem na tych terenach jest zakaz lokalizacji kondygnacji podziemnych oraz fundamentowania ciągłego w przypadku realizacji ogrodzeń, z uwagi na niekorzystne uwarunkowania ekofizjograficzne oraz bliskie sąsiedztwo istniejących cieków. Zapis ten zapewnia ochronę przed potencjalnymi szkodami spowodowanymi podtopieniami oraz niweluje przeszkody spływu wód gruntowych ze zlewni w kierunku rzeki Białej.

Stan jakości powietrza w obszarze projektu planu będzie utrzymany na podobnym poziomie, gdyż ustalono stosowanie lokalnych lub indywidualnych źródeł ciepła, wytwarzanego w procesach: przetwarzania energii elektrycznej, odzyskiwania energii (solarnej, gruntowej, wodnej lub zawartej w innych nośniakach), spalania gazów opałowych, olejów opałowych niskosiarkowych, wykorzystania ciepła z ogólnomiejskich sieci ciepłowniczych wodnych i parowych zlokalizowanych poza granicami planu. Dopuszczono stosowanie innych ogólnomiejskich systemow i czynników służących do przesyłania energii oraz indywidualnych źródeł ciepła, o mocy nie większej niż 30 kW, wytwarzanego w procesie spalania paliw stałych. Sukcesywna wymiana starszych kotłów na nowocześniejsze, mniej emisyjne będzie wpływała na polepszenie jakości powietrza. Wszystkie te zapisy wpłyną korzystnie na obniżenie emisji komunalno-bytowej.

Nie przewiduje się, że założenia planu przyczynią się do zmian klimatu.

Teren objęty opracowaniem podlega ochronie akustycznej. Na obszarach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przyjęto poziom hałasu jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, na terenach zabudowy mieszkaniowo – usługowej, jak dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zaś na terenach zieleni urządzonej – jak dla terenów rekreacyjno-

wypoczynkowych. W budynkach mieszkalnych jednorodzinnych i usługowych z zakresu oświaty oraz z zakresu opieki społecznej ustalono zapewnienie wymagań dotyczących zabezpieczenia budynków przed hałasem np. poprzez zastosowanie materiałów elewacyjnych, stolarki okiennej i drzwiowej o odpowiedniej izolacyjności akustycznej oraz ścian kurtynowych.

Na terenach o symbolach: 19MN, 24MN, 25MN, 26MN, 27MN i 28MN zlokalizowany jest gazociąg wysokiego ciśnienia. W związku z tym na terenach tych obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu na podstawie przepisów w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie.

Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi. Podwyższona emisja pól elektromagnetycznych może wystąpić jedynie w przypadku instalowania nadawczych urządzeń telekomunikacyjnych wysokiej mocy w postaci m.in. stacji bazowych telefonii komórkowych, ale wówczas pola elektromagnetyczne są odnotowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludności. Zakazano lokalizacji wolno stojących masztów i wież (tj. nie umieszczanych na budynkach).

Gospodarka odpadami będzie funkcjonowała w oparciu o zorganizowany system odbierania odpadów komunalnych od mieszkańców miasta z uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów surowcowych. Pozwoli to na zmniejszenie obciążenia środowiska naturalnego rosnącym strumieniem odpadów. Dodatkowo na całym obszarze objętym planem wyklucza się przeznaczenie pod teren gospodarowania odpadami.

W wyniku realizacji ustaleń projektu planu nie przewiduje się zagrożeń względem niekorzystnego wpływu na zdrowie i życie ludzi.

11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY (BIORĄC POD UWAGĘ CELE I GEOGRAFICZNY ZASIĘG PROJEKTU PLANU ORAZ CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU)

Biorąc pod uwagę lokalizację najbliższych (względem położenia opracowywanego planu) obszarów Natura 2000 (rys. 6) - Puszczę Knyszyńską (kod PLB200003), Ostoję Knyszyńską (kod PLH200006), ich zadania ochronne a także cel i geograficzny zasięg projektu planu, nie przewiduje się negatywnych oddziaływań omawianego terenu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.

Zgodnie z zapisami ustawowymi rolą prognozy nie jest ocena przyjętych w projekcie planu rozwiązań planistycznych, a sprawdzenie czy w przyjętych rozwiązaniach zabezpieczony został we właściwy sposób interes środowiska przyrodniczego, w tym zdrowia i życia ludzi. Szczegółowość dokumentu uzależniona jest od szczegółowości zapisów planu. Prognoza nie jest

dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki, jakie niesie za sobą realizacja ustaleń projektu planu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu.

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody opracowywano równolegle z projektem planu. Zespół autorski prognozy pozostawał w stałym kontakcie z zespołem projektowym projektu planu i jego członkowie uczestniczyli w posiedzeniach, na których konkretyzowały się rozwiązania projektowe. W wyniku zastosowania takiej metody dla opracowania przyjęto rozwiązania przestrzenne, które pozwoliły na uniknięcie potencjalnych znaczących kolizji i konfliktów przestrzennych, doprowadzając do wyboru najbardziej pożądanych i optymalnych kierunków działań.

Wariant „zerowy", czyli nie przystąpienie do sporządzenia projektu planu, byłoby znacznie mniej korzystne. Nie uporządkowane byłyby zasady kształtowania zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze ekstensywnym, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i ekofizjograficznych, w tym obszarów okresowo podmokłych i wysokiego poziomu wód gruntowych oraz nie wyznaczone byłyby ciągi komunikacyjne w celu kształtowania ciągłości struktury miejskiej. W wyniku braku planu na terenach nie posiadających m.p.z.p. zastosowane zostałyby inne procedury – decyzje o warunkach zabudowy, w celu prowadzenia polityki przestrzennej. Procedury te w bardzo ograniczonym zakresie uwzględniają problemy związane z kształtowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego. Można by było się spodziewać chaotycznego rozwoju budownictwa. A tak projekt planu przewiduje utrzymanie charakteru układu przestrzennego poprzez kształtowanie zasad zabudowy i zagospodarowania o niskiej intensywności. Zakłada przeznaczenie obszaru pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną głównie wolno stojącą i bliźniaczą, a także pod niezbędną usługową towarzysząca ww. zabudowie, oraz kształtowanie układu komunikacyjnego w powiązaniu z systemem dróg miejskich, umożliwiającego prawidłową obsługę nowej zabudowy wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. W projekcie planu starano się uwzględnić kryteria zrównoważonego rozwoju, poprzez wprowadzenie możliwie jak największych obszarów biologicznie czynnych, nie blokując jednocześnie rozwoju inwestycji. Zwrócono uwagę na zespoły zieleni wysokiej i takie to zostały odpowiednio zaznaczone na rysunku planu, z zaleceniem ich utrzymania i uzupełnienia oraz maksymalnym wkomponowaniu w projektowane zagospodarowanie.

Zadaniem planowania przestrzennego jest zapewnienie utrzymania warunków równowagi przyrodniczej oraz racjonalna gospodarka zasobami środowiska.

12. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody wykonano na podstawie art. 17 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130) oraz art. 46 pkt 1 i art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112). Prognoza zawiera możliwie wyczerpujące opisanie środowiska w jego złożoności oraz przewidywania jego zmian spowodowanych oddziaływaniem wprowadzonych zamierzeń realizacyjnych dokumentu planistycznego.

Projekt planu obejmuje obszar o powierzchni około 86,62 ha położony w obrębie Halickie, którego granicą są miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku (obszar systemu przyrodniczego miasta), miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Górne i Cytrusowej oraz administracyjne granice miasta Białegostoku. To obszar w rejonie ulic: Halickiej, Lubczykowej, Kowalskiej, Margerytki, Rozmarynowej, Leśnej Jagody, Laurowej, Cukiniowej, Koperkowej, Zielone Jabłuszko, Gruszkowej i Pszenicznej. Opracowanie obejmuje obszar z istniejącą zabudową mieszkaniową niskiej intensywności. Większość obszaru stanowią tereny niezabudowane.

Na niewielkiej części przedmiotowego obszaru obowiązują ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku (obszar systemu przyrodniczego miasta) uchwalonego uchwałą Nr XXX/342/12 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 25 czerwca 2012 r.

Osiedle Dojlidy Górne, położone w zewnętrznej strukturze miasta, charakteryzuje się dużą powierzchnią terenów otwartych o wysokich walorach krajobrazowych oraz zabudową mieszkaniową o niskiej intensywności. Potrzeba sporządzenia planu wynika z konieczności określenia zasad kształtowania zabudowy, przede wszystkim mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze ekstensywnym, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i ekofizjograficznych, w tym obszarów okresowo podmokłych i wysokiego poziom wód gruntowych. Konieczne jest również wyznaczenie ciągów komunikacyjnych w celu kształtowania ciągłości struktury miejskiej.

Na przedmiotowym obszarze przewiduje się utrzymanie charakteru układu przestrzennego poprzez kształtowanie zasad zabudowy i zagospodarowania o niskiej intensywności. Zakłada się przeznaczenie obszaru pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną wolno stojącą lub bliźniaczą, a także pod niezbędną usługową towarzyszącą ww. zabudowie. Planuje się kształtowanie układu komunikacyjnego w powiązaniu z systemem dróg miejskich, umożliwiającego prawidłową obsługę nowej zabudowy wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną.

Podczas opracowywania projektu planu wzięto pod uwagę dokumenty o zasięgu miejskim, wojewódzkim i krajowym (uwzględniające wytyczne międzynarodowe i wspólnoty Unii Europejskiej) odnoszące się do jego zakresu oraz pozostałe dane wynikające z monitoringu środowiskowego, zwłaszcza dotyczące jakości wód i powietrza.

Według ekofizjografii (mapa: Przydatność terenu do funkcji użytkowych) prawie cały analizowany teren ma dobre warunki fizjograficzne do zabudowy, z wyjątkiem części północnej (w miejscu zagłębienia i doliny rzecznej), gdzie są niekorzystne warunki fizjograficzne do zabudowy. Najniższy pierwszy poziomu wody gruntowej od powierzchni terenu jest w najwyższych partiach terenu w części środkowej i wynosi od 6 do 10 m p.p.t. Dalej poziom ten wynosi od 4 do 6 m p.p.t. oraz od 2-4 m p.p.t. Najwyższy poziom wody gruntowej jest w zagłębieniu wytopiskowym w części północnej i kształtuje się na poziomie od 1-2 m p.p.t., a także na fragmencie doliny rzecznej i wynosi od 0 – 1 m p.p.t. Poziom wód gruntowych może ulegać okresowym wahaniom w zależności od pory roku oraz ilości opadów atmosferycznych. Dla drobno powierzchniowych terenów leśnych oraz terenów z zaawansowaną sukcesją leśną proponuje się aktualny sposób użytkowania lub ich wykorzystania w charakterze urządzonej zieleni wysokiej. Ze względu na walor ekologiczny tych terenów wskazane jest utrzymanie ich obecnej funkcji, jednak w wypadku zainwestowania budowalnego powinny one stanowić bazę nowych obszarów zieleni urządzonej. Tereny z naturalnymi ekosystemami, podmokle dolin rzecznych również powinny być wykorzystane w charakterze zieleni urządzonej. Niewielki fragment na północy znajduje się w dolinie rzecznej. Zieleń osiedlowa, komunikacyjna pełni

funkcję uzupełniającą system przyrodniczy. Zaś dla fragmentów użytków rolnych preferuje się aktualną formę użytkowania.

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku" obszar objęty projektem planu oznaczony zostały jako 2MN – tereny zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności. Funkcje podstawowe na terenach 2MN to zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Funkcje uzupełniające to: zabudowa usługowa służąca realizacji celów publicznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym, zabudowa usługowa z zakresu usług rynkowych służąca zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, zabudowa z zakresu wytwórczości drobnej, zabudowa mieszkaniowa średniej intensywności, tereny lokalnych przestrzeni publicznych, tereny zieleni urządzonej, komunikacja, infrastruktura techniczna, istniejące enklawy zabudowy o innych funkcjach. Niewielki fragment lasu na północy został oznaczony jako 2ZP – tereny zieleni urządzonej.

W wyniku realizacji projektu planu dojdzie do uszczuplenia powierzchni biologicznie czynnej w związku z przeznaczeniem części terenu pod inwestycje, realizację nowej zabudowy. Wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz obsługujących ją dróg na tereny dotychczas niezabudowane będzie się wiązało z przekształceniami w środowisku typowymi dla terenów nowych inwestycji w zakresie rzeźby, powierzchni biologicznie czynnych, klimatu, roślinności, krajobrazu, bioróżnorodności, zagrożeń odpadami czy zagrożeń hałasem.

W możliwie największym stopniu powinny zostać zachowane zbiorowiska roślinności naturalnej, zbiorowiska leśne, oraz fragmenty doliny rzecznej, co jest istotne z punktu widzenia zachowania różnorodności biologicznej i prowadzenia zrównoważonego rozwoju w mieście.

Ważne jest kształtowanie zagospodarowania w sposób umożliwiający migrację drobnej fauny. Zrozumienie sieci powiązań w przyrodzie pozwala na zrozumienie, a właściwie na przypomnienie sobie, że jesteśmy integralną częścią ekosystemu i że przyroda nie może być traktowana jedynie jako tło do realizacji naszych działań i ambicji. Taka antropocentryczna perspektywa może mieć bowiem tragiczne skutki, których konsekwencje poniosą najbliższe nam osoby – nasze dzieci, wnuki i kolejne pokolenia. Mając na uwadze konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju, należy zadbać o wyrównanie potencjałów między terenami o charakterze otwartym i zabudowanym. Struktury zieleni zapewniają miastu podniesienie standardów jakości życia (łagodzenie uciążliwości klimatu miejskiego i poprawa estetyki miasta). Dodatkowo na takich terenach zatrzymywana, retencjonowana jest woda deszczowa, co przyczynia się do spowolnienia lub redukcji odpływu oraz poprawy bilansu wodnego zlewni. Infiltracja, czyli wsiąkanie wód do gruntu, jest najprostszym sposobem zagospodarowania wód deszczowych w miejscu powstania opadu i zasilania wód gruntowych. Zachowanie przyrody w miastach stanowi szczególny przykład zrównoważonego rozwoju.

Najcenniejszym i jednocześnie najwrażliwszym gatunkiem na terenach rolniczych jest ortolan, którego stanowiska znajdują się przy ul. Pszenicznej i ul. Margerytki. Tereny rolnicze, poza strefą wilgotnych dolin rzecznych stanowią atrakcyjne działki pod zabudowę. Zaprzestanie użytkowania i zabudowa terenów rolniczych jest aktualnie największym zagrożeniem dla ptaków gnieżdżących się w tym typie krajobrazu. Zabudowa terenów przy ul. Margerytki wkroczy w terytoria żerującego tam derkacza, lerka, czy gąsiorka. Niestety użytkowanie rolnicze terenów należących do miasta nie ma przed sobą większych perspektyw, w przeciwieństwie do zabudowy jednorodzinnej. Można się spodziewać stopniowego wycofywania się wymienionych powyżej gatunków wraz ze zmianami krajobrazu na tych osiedlach.

Realizacja projektu planu nie wpłynie negatywnie na zdrowie i życie ludzi w sposób odmienny niż dotychczasowy. Oceny zmian w środowisku przyrodniczym i życiu ludzi,

wywołanych realizacją ustaleń projektu planu dokonano dla wydzielonych w nim terenów różniących się przeznaczeniem. Ocena ta wynika z ustaleń projektu planu, odnosi się zarówno do negatywnych, jak i pozytywnych skutków.

Tabela 4 Prognoza w zakresie skutków dla środowiska (w tym zdrowia i życia ludzi), które mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu

FUNKCJA TERENU	WPŁYW REALIZACJI PROJEKTU MPZP NA ŚRODOWISKO, W TYM NA ZDROWIE I ŻYCIE LUDZI
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna **MN** Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lub usługi **MN-U** Zabudowa usługowa z zakresu użyteczności publicznej **U**	- uzupełnienie zabudowy w uporządkowany sposób, - zaspokojenie potrzeb społecznych ludzi, - kształtowanie krajobrazu miejskiego, - ograniczenie powierzchni zieleni wysokiej, - utrzymanie fragmentów zespołów zieleni wysokiej oraz jej uzupełnienie, - zachowanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej wpływającej pozytywnie na mikroklimat, na możliwość magazynowania, retencjonowania wód opadowych w miejscu ich powstawania, na oczyszczanie powietrza z substancji zanieczyszczających poprzez strukturę roślin, - zachowanie wskazanych wartościowych drzew oraz szpalerów drzew, - ingerencja w podłoże podczas procesów budowlanych, - utwardzanie, uszczelnianie powierzchni terenu, - emisja hałasu, - pobór wody i energii, - wytwarzanie odpadów i ścieków, - podłączenie obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej lub korzystanie z proekologicznych nośników energii wpłynie korzystnie na klimat oraz jakość powietrza, - zaopatrzenie w wodę z ogólnomiejskiej sieci wodociągowej, - odprowadzanie ścieków do ogólno miejskiej kanalizacji sanitarnej, - gospodarka odpadami oparta o system miejski, - zastosowanie odpowiednich zapisów planistycznych odnośnie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej, - wprowadzenie strefy ograniczającej zagospodarowanie od gazociągu wysokiego ciśnienia, - dopuszczenie lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wyłącznie w formie wolno stojącej na częściach terenów z zespołami zieleni wysokiej,
Teren zieleni urządzonej **ZP**	- zmiana przeznaczenia terenu leśnego na cele nieleśne na terenie 1ZP, - zgrupowania roślinności, zieleń wysoka, nawierzchnie trawiaste sprzyjają retencji w zlewni, poprawiają mikroklimat i wilgotność powietrza w mikroskali, sprzyjają bytowaniu drobnej fauny i awifauny, napowietrzają,
Teren lasu **L**	- zachowanie gruntu leśnego, - zagospodarowanie na podstawie przepisów o lasach,
KDZ – teren drogi zbiorczej **KDD** – teren drogi dojazdowej **KR** – teren dro-	- realizacja inwestycji celu publicznego, - emisja hałasu, - emisja substancji zanieczyszczających z ruchu samochodowego, - zasolenie gleb wzdłuż dróg podczas odladzania jezdni, - wykopy, nasypy, - utwardzenie nawierzchni, - zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej,

FUNKCJA TERENU	WPŁYW REALIZACJI PROJEKTU MPZP NA ŚRODOWISKO, W TYM NA ZDROWIE I ŻYCIE LUDZI
gowej we-wnętrznej	- stosowanie w pasach drogowych gatunków drzew i krzewów odpowiednich do nasadzeń przyulicznych.

W zakresie kształtowania zieleni na całym obszarze objętym planem ustalono zagospodarowanie zielenią w formie kompozycji wielostopniowej (drzew, krzewów i roślin okrywowych). Istniejące na całym obszarze drzewa i naturalne kompleksy zieleni wysokiej powinny być wkomponowane w zagospodarowaniu zieleni towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej. Należy uwzględnić istniejące i projektowane szpalery drzew. Zaś w zakresie zagospodarowania części terenów z zespołami zieleni wysokiej ustalono utrzymanie istniejących zespołów zieleni wysokiej oraz jej uzupełnienie. Istniejące drzewa zostaną maksymalnie wkomponowane w projektowane zagospodarowanie. Ustalono również wprowadzenie nowych nasadzeń drzew, krzewów i roślinności z uwzględnieniem warunków siedliskowych. Dopuszczono lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wyłącznie w formie wolno stojącej, dopuszczono niezbędne dojścia, dojazdy i infrastrukturę techniczną.

Na wyznaczonych terenach zieleni urządzonej ustalono zagospodarowanie zielenią w zróżnicowanej formie i kompozycji (np. drzew, krzewów i roślin okrywowych) o wysokim stopniu bioróżnorodności. Istniejący drzewostan i zadrzewienia zostaną wkomponowane w projektowane zagospodarowanie. Nawierzchnie utwardzone będą kształtowane z uwzględnieniem zachowania istniejącego starodrzewu, istniejących i projektowanych ciągów pieszych oraz przyległych przestrzeni publicznych. Na terenach tych ustalono udział powierzchni biologicznie czynnej na minimum 80% oraz zakazano budowy budynków i lokalizacji parkingów. Wskazane do zachowania wartościowe gatunki drzew takie jak brzozy i dęby zostaną wkomponowane w projektowane zagospodarowanie. Fragmenty terenów leśnych oznaczonych w projekcie planu jako 1L i 2L będą zagospodarowane na podstawie obowiązujących przepisów o lasach.

W przypadku budowy parkingów (nie dotyczy parkingów wielopoziomowych i na terenach komunikacji drogowej publicznej) ustalono zagospodarowanie terenu z uwzględnieniem zieleni w proporcji co najmniej 1 drzewo na 5 miejs postojowych w obrębie parkingu lub po jego obrysie. Roślinność wprowadzona na teren parkingu nie tylko zatrzymuje wodę opadową i ma korzystny wpływ na lokalny mikroklimat, ale też oczyszcza powietrze z kancerogennych produktów spalania paliw, z pyłów i innych zanieczyszczeń. Ustalono również stosowanie, w pasach drogowych ulic gatunków drzew i krzewów odpowiednich do nasadzeń przyulicznych pod względenm estetyki i odporności w miejscach wolnych od infrastruktury technicznej, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszych.

Czynnikiem, który w warunkach silnej antropopresji, może łagodzić jej negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego oraz może wspomagać zachowanie ekologicznych funkcji terenów, jest wprowadzenie obowiązku zachowania powierzchni biologicznie czynnych, zapewniających warunki życia organizmów żywych, produkcji materii organicznej oraz warunki infiltracji wód opadowych i roztopowych do gruntu. W tym celu w projekcie ustalono nieprzekraczalne parametry zabudowy oraz minimalne powierzchnie biologicznie czynne. Ponadto zapisy projektu planu ustalają działania i zasady zagospodarowania mające na celu ochronę wód powierzchniowych i gruntowych, ochronę powietrza i klimatu, ochronę przed polami elektromagnetycznymi oraz prawidłową gospodarkę odpadami. Wprowadzone rozwiązania ograniczające lub eliminujące negatywny wpływ na środowisko, w tym na zdrowie i

życie ludzi realizacji projektu planu zostały dostosowane do planowanej funkcji oraz sąsiedztwa omawianego terenu.

Nie przewiduje się by zamierzenia określone w projekcie planu miejscowego wpłynęły na zmianę klimatu.

Wariant „zerowy", czyli nie przystąpienie do sporządzenia projektu planu, byłoby znacznie mniej korzystne. Nie uporządkowane byłyby zasady kształtowania zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze ekstensywnym, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i ekofizjograficznych, w tym obszarów okresowo podmokłych i wysokiego poziomu wód gruntowych oraz nie wyznaczone byłyby ciągi komunikacyjne w celu kształtowania ciągłości struktury miejskiej. W wyniku braku planu na terenach nie posiadających m.p.z.p. zastosowane zostałyby inne procedury – decyzje o warunkach zabudowy, w celu prowadzenia polityki przestrzennej. Procedury te w bardzo ograniczonym zakresie uwzględniają problemy związane z kształtowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego. Można by było się spodziewać chaotycznego rozwoju budownictwa. A tak projekt planu przewiduje utrzymanie charakteru układu przestrzennego poprzez kształtowanie zasad zabudowy i zagospodarowania o niskiej intensywności. Zakłada przeznaczenie obszaru pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną głównie wolno stojącą i bliźniaczą, a także pod niezbędną usługową towarzysząca ww. zabudowie, oraz kształtowanie układu komunikacyjnego w powiązaniu z systemem dróg miejskich, umożliwiającego prawidłową obsługę nowej zabudowy wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. W projekcie planu starano się uwzględnić kryteria zrównoważonego rozwoju, poprzez wprowadzenie możliwie jak największych obszarów biologicznie czynnych, nie blokując jednocześnie rozwoju inwestycji. Zwrócono uwagę na zespoły zieleni wysokiej i takie to zostały odpowiednio zaznaczone na rysunku planu, z zaleceniem ich utrzymania i uzupełnienia oraz maksymalnym wkomponowaniu w projektowane zagospodarowanie.

Monitoring skutków realizacji ustaleń planu prowadzony będzie w ramach analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym dokonywanej zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przez Prezydenta Miasta uwzględniającej m.in. prowadzone na bieżąco rejestry wydanych pozwoleń na budowę, rejestry obiektów oddanych do użytku, zestawienia rozbiórek obiektów oraz wydanych zezwoleń na realizację dróg.

Biorąc pod uwagę lokalizację najbliższych (względem położenia projektu planu) obszarów Natura 2000 – Puszczę Knyszyńską i Ostoję Knyszyńską, ich zadania ochronne a także cel i geograficzny zasięg opracowania, nie przewiduje się negatywnych oddziaływań omawianego terenu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.

Ze względu na przyjęte zagospodarowanie terenu objętego projektem planu oraz mogące powstać zamierzenia inwestycyjne w wyniku realizacji jego ustaleń, nie stwierdza się wystąpienia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54, z późn. zm.);

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r., poz. 1587, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r., poz. 399);
- Standardowe Formularze Danych Natura 2000: Ostoja Knyszyńska (PLH200006) - aktualizacja w 03.2024 r., Puszcza Knyszyńska (PLB200003) – aktual. w 03.2024 r., Ostoja Narwiańska (PLH200024) – aktual. w 03.2024 r., Bagienna Dolina Narwi (PLB200001) – aktual. w 03.2024 r., Narwiańskie Bagna (PLH200002) – aktual. w 03.2024 r.;
- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - AKPOŚK 2022 - obwieszczenie Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2023 r. (M.P. 2023 r. poz. 503) wraz z wcześniejszymi aktualizacjami KPOŚK;
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej;
- Europejska konwencja krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. z 2006 r Nr 14, poz.98);
- Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego PGW Wody Polskie, 2015 r. (aktual. w 2020 r.);
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły – przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. poz. 1911) wraz z jego aktualizacją przyjętą rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 300);
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2019 r.;
- Krajowa Polityka Miejska 2030 - przyjęta uchwałą Nr 136 Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2022 r.;
- Stan środowiska w województwie podlaskim. Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku, Białystok 2020 r.;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku, Białystok, kwiecień 2023 r.;
- Ocena stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku, Białystok czerwiec 2018 r.;
- Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie podlaskim, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku GIOŚ, Białystok, czerwiec 2022 r.;
- Program ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej - uchwała Nr XXXIV/415/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 20 grudnia 2013 r. wraz z jego zmianą – uchwała Nr XIX/235/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 8 czerwca 2020 r. oraz uchwałą Nr XLIV/610/2022 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2022 r.;

- Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019, PIG-PIB, Warszawa, listopad 2020 r.;
- Strategiczna mapa hałasu miasta Białystok, 2022 r.;
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego – uchwała Nr LXII/931/2024 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 19 lutego 2024 r.;
- Program ochrony środowiska dla miasta Białystok na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028, Białystok 2022 r. – uchwała Nr LIV/767/22 Rady Miasta Białystok z dnia 23 maja 2022 r.;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego - uchwała Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. (Dz.U.W.P. poz. 2777) zmieniony uchwałą Nr XXXIX/356/17 z dnia 28 sierpnia 2017 r. (Dz.U.W.P. poz. 3270);
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, Białystok 2016 r.;
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022 - uchwała Nr XXXII/280/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 19 grudnia 2016 r.; i zmieniony uchwałą Nr VI/42/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 18 lutego 2019 r.);
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, październik 2013 r.;
- Plan Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030 – uchwała Nr XIV/210/19 Rady Miasta Białystok z dnia 23 września 2019 r.;
- Ekofizjografia Białegostoku, Tom I Wstęp i diagnoza stanu środowiska przyrodniczego, Kwiatkowski W., Gajko K., Białystok 2011 r.;
- Ekofizjografia Białegostoku, Tom II Ocena i funkcjonowanie środowiska, uwarunkowania ekofizjograficzne, Kwiatkowski W., Gajko K., Białystok 2012 r.;
- „Inwentaryzacja awifauny na obszarze miasta Białystok", Mirski P., Płowucha A., Siuchno R., Białystok 2011 r.;
- „Inwentaryzacja fauny płazów, gadów oraz motyli dziennych na obszarze miasta Białegostoku", Chętnicki W., Werpachowski C., Łupiński S., Giedrewicz M., Klimczuk P., Gawędzki P., Buńkowski T., Czerniak W., Białystok 2011 r.;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku - uchwała Nr XII/165/19 Rady Miasta Białystok z dnia 18 czerwca 2019 r. zmieniona uchwałą Nr LXXVII/1079/23 z dnia 18 grudnia 2023 r.;
- Mały Rocznik Statystyczny Polski 2024, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, www.stat.gov.pl, lipiec 2024 r.;
- Klimat województwa podlaskiego, Górniak A., Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Białystok 2000 r.;
- Uchwała Nr III/23/24 Rady Miasta Białystok z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody;
- Projekt uchwały Rady Miasta Białystok w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody;
- mapy ewidencji i klasyfikacji gruntów miasta;
- własne obserwacje w terenie;
- https://natura2000.gdos.gov.pl;

- https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy;
- https://klimada2.ios.gov.pl;
- https://www.gov.pl/web/gios;
- https://isok.gov.pl/hydroportal.html;
- https://wody.gov.pl;
- https://bts.socware.pl;
- https://gisbialystok.pl.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Zakres obejmujący projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody 4
Rysunek 2 Przydatność terenu do funkcji użytkowych....9
Rysunek 3 Wyrys ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* 12
Rysunek 4 Położenie projektu mpzp na tle obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Białymstoku 13

SPIS TABEL

Tabela 1 Cele *Programu ochrony środowiska dla miasta Białystok* powiązane z projektem planu 15
Tabela 2 Wykaz gatunków zwierząt występujących w obszarze projektu planu, chronionych na podstawie prawa polskiego i Unii Europejskiej 36
Tabela 3 Wpływ realizacji ustaleń projektu planu na poszczególne elementy środowiska....43
Tabela 4 Prognoza w zakresie skutków dla środowiska (w tym zdrowia i życia ludzi), które mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu 55

SPIS ZDJĘĆ

Zdjęcie 1a i 1b Istniejąca roślinność, szpaler drzew 27
Zdjęcie 2a i 2b Krajobraz terenów niezabudowanych 27

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1 Istniejący stan środowiska przyrodniczego w granicach projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody

Załącznik 2 Prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy Górne w Białymstoku w rejonie ulic Pszenicznej i Leśnej Jagody

Załącznik 3 Oświadczenie kierującego zespołem wykonawców prognozy oddziaływania na środowisko o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112)

ZAŁĄCZNIK 3

Oświadczenie kierującego zespołem wykonawców prognozy oddziaływania na środowisko o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112);

Ja, Kamila Misiewicz, będąca autorem prognozy oddziaływania na środowisko oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112);

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

STARSZY INSPEKTOR
Kamila Misiewicz
Kamila Misiewicz